tce; (4) - y#yursm; jzpym;onae&mEi jzpym; &on taluni;t&i;

tce; (4) \ oi,avvma&; &nre;csurm;

A[ow	u|if;ui|r pGr;&nGrm;	pwez;rm;
,ck oifcef;pwwiG atmuyg taluni;t&m&mEi ywfoufaom tcsuAn A[owrsm; wifyavmapvnfr&n/	,ck oifcef;pwwiG atmuyg en;pepOrm;Ei ywfoufaom pGr;&nGrm; zGUzkd;wWuvmap vnfr&n/	,ck oifcef;pwwiG atmuyg qufqH o;oGvmEiapvnfr&n/
• vtycsurm;u y#yu\ taluni;t&i;wp&yjzpvmy • wp0;csi;u ,yi0aoo o½yvuPmEi tptzUqi&m 0aoo o½yvuPmrsm;u y#yu\ taluni;t&i;wp&y jzpvmy • pwez;xm;rirsm;u y#yu\ taluni;t&i;wp&y jzpvmy • usm;? r jzprla&;&mu@Ei y#yuwlum; quE,y	• y#yurm;u rwjcm;em;aom ½axmipjzi o½ycqe;pp jci; • vtycsurm;tm; vltoi; t0i;rm;wirnuojznqn; ay;Eirnu tujzw avvm jci; • wp0;csi;u ,yi0aoo o½y vuPmEi tptzUqi&m 0aoo o½yvuPmrsm;& t"uaemuc taluni;tcsu rsm;u qe;ppazmxwjci; • စံတန်ဖိုးများနှင့် ၎င်းတို့ စတင် ayguzm;qi;ou&m rivZpjrp rsm;u p;pr;avvmjci; • usm;? r jzprla&;&mu@u vw\ y#yuqi&m tawU t8ulrsm;tay: oua&muyu tujzwavvmjci;	• wpzuvw\ tjri½axmi rsm;u em;vnojrijci;\ ta&;ygr • oi\ vtycsurm;u rnrI jznqn;EirI • oi\ u,yi0aoovuPm • oi\ pwez;xm;rirm; • usm;? r jzpra&;&mu@Ei y#yu

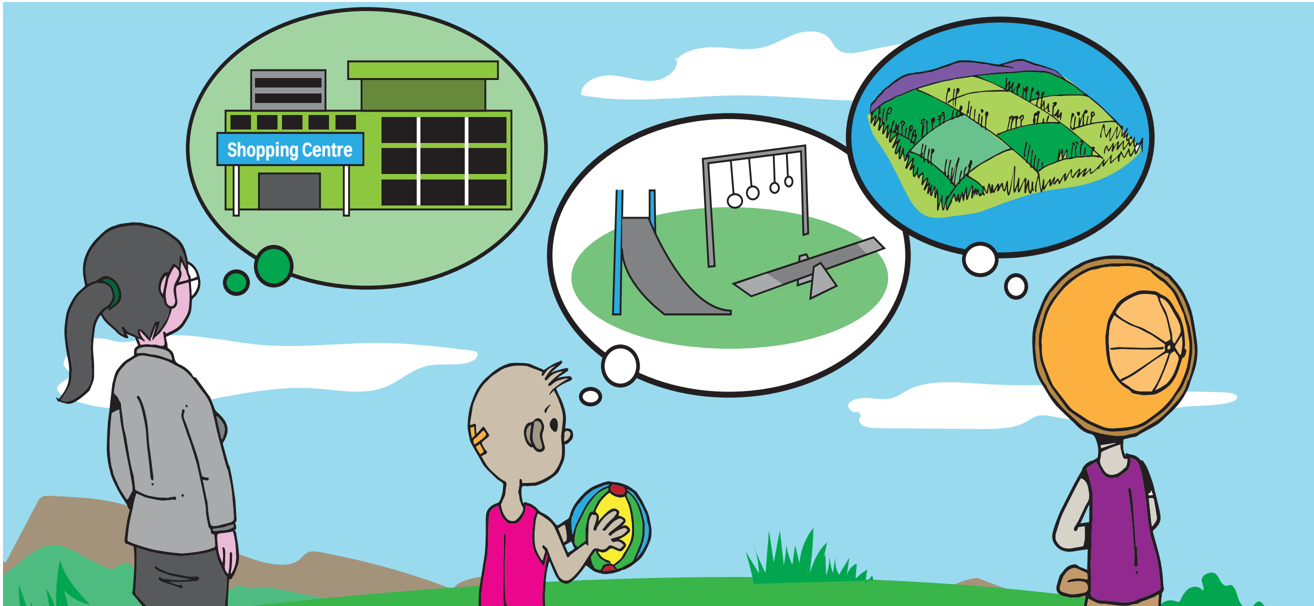

▲ þywi\jyxm;ouoyi u\Eywon t alumi; t jci; t &mwu lu n½u&mwi u\Eyw
t o;jyaomreb v;(½axmi)ay:rwn í t jcm;orm;Ei ½jriyumjcm;av&on/

t lulo ice;pm

1/ t b ,alumi y#yurm; jzpay:&oen;/ t alumi; t &i;rm;u pm&i;jyjpyg/

2/ oi\ v/rt o i;t 0i; twi; y#yu ulawl&on tcg? rnont&mu t q yg y#yu u jzpapygoen;/

av u\ice;

4.1 - y#yu \ r\vZpjrprm;

y#yu u ajz&i;zq v\i u\Eyw t aejzi y#yu q i;ouayguzm;vm&m r\vZpjrp u yxrq; em;vnxm;z v tyygon/ y#yu \ Zpjrprm;u em;vnapEiaom နည်းလမ်းသုံးသွယ် ရှိပါသည်။ ၎င်းနည်းလမ်းများကို မှန်ဘီလူးများ (lenses) [ac:on/ y#yulu n reb v;rm;on aeumrure& reb v;rm;Ei won/ oi taejzi reb v; t r\; t pm;wpcyg&aom aeumrurewy í lu n v\i urmavmubu;u tea&miy ayguom;ygon/ rwnaom reb v; t r\; t pm;ygon aeumrurejzi lu nygu urmbu; \ ta&miy&yon tjyma&mi jzpom;Eiygon/ t o;jyaom reb v; t r\; t pm;ay: rwn í urmbu; \ ta&mirmvn; ta&mi t r\;r\; ay:ae ayvrrn/ aeumrureyg reb v;rm;u urmbu; \ ta&miy&yu ajymi;vapEi ouo y#yu reb v;rm;uvn; y#yu tay: u\Eyw ½jriyu ajymi;vap ygon/

ယခု သင်ခန်းစာတွင် ပဋိပက္ခကို သရုပ်ခွဲဆန်းစစ်ရန် မှန်ဘီလူး သုံးခုကို အသုံးပြုပါမည်။ ၎င်းတို့မှာ v tycurm;? 0aooo½yvuPm Ei pwez;wjzpygon/ reb v;wpcci;pon y#yurm;u rwnaom½axmirm;jzi jrilu vrrn jzpon/ rnon reb v;r yaumi;on? yq;on [í r&ay? wpcci;pu y#yu jzpapaom t alumi; t &i;Ei ywoulu; rwjcm;em;aom t , t qrm;u azmjyayvrrn/

ay;xm;aom Zmwvr;u zwí ar;ce;rm;u ajzqyg/

1/ rurjrirm; tm;v;on tjcm;olrm; rnont&mu xawluiw, နေကြသလဲ ဆိုသည်ကို သိရှိကြသည်။ လူတစ်ဦးချင်းစီသည် ၎င်းမှ မည်သည့် t ulau;Z;u &&cluoen;/

2/ rurjriy*vwon wp0;ajympu;u wp0;u *½wpuem;axmiluly; wp0; \ t jri ½axmiu wp0;u wav;wpm; &u&e t b ,alumi ta&;bu;&oen;/

3/ rurjrirm; \ tawltu\r\;Ei y#yureb v; t , t qwlum;wi rnoaom wnrrm; &oen;/

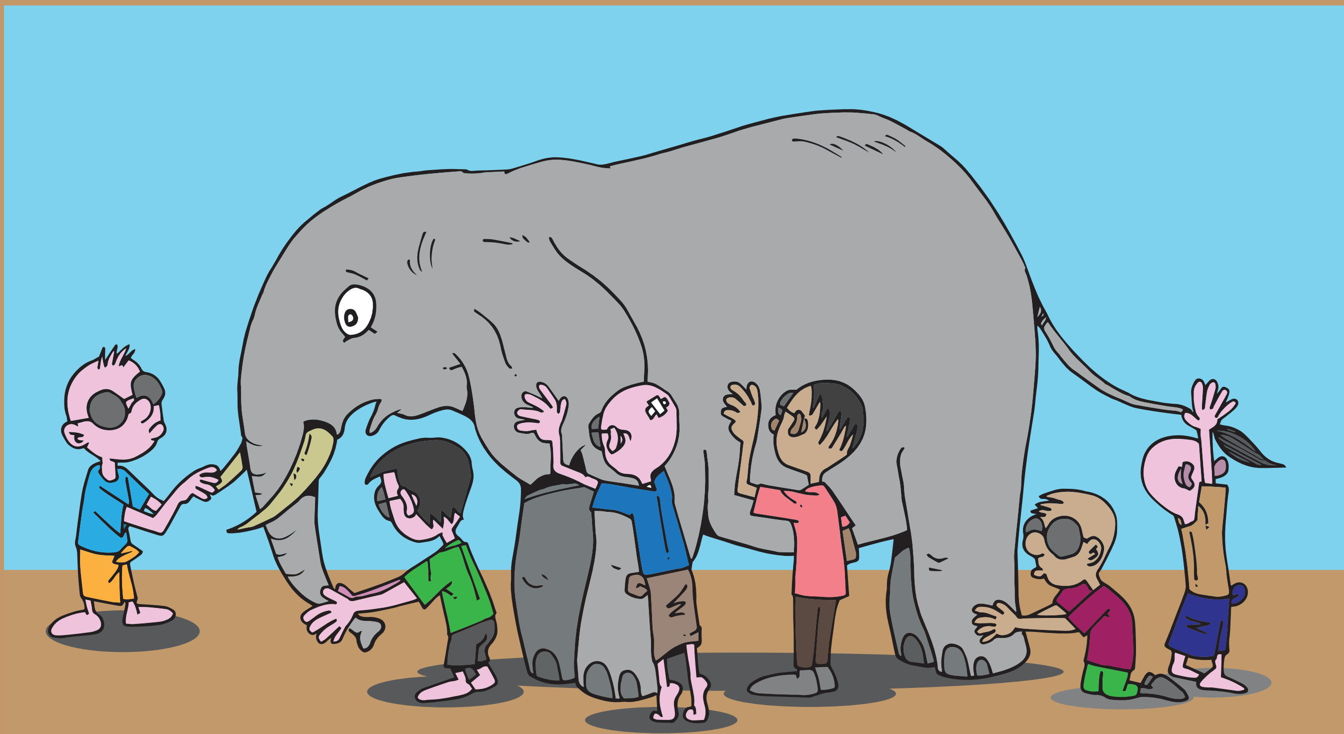

qiwpaumiEi rsurjri vlom;rsm;

wpcgu &mwp&mwi rsurjri 6 a , mu &on/ wpaewi &mom;rsm; u tqyg rsurjrirsm;tm; &mxwi qiwpaumi a&muaealumi; vmajym on/ rsurjrirsm;on qiEi ywoui bmr roluacs/

]]qiqwm bmbu;v}} [rsurjrirsm;u ar;ce;xwluon/]]rjriz;ayr , vn; om;ly; pr;lunlu wmayg}} [ajym&i; rsurjri 6 a , mu pv; qi&&m ae&mo om;luavon/ a&muaom ajcmua , mupv;u qi\ u , cEm tpwtyi; to;o;u uiw , pr;oylunluon/

yxrq; rsurjriy*(vu qi\ ajcaxmuu pr;ron/]]qiqwm trwibu; vygyvm;}} [ajym on/

'w , rsurjriu qitlr;u pr;rly;]]r [wygb;/ qiu bul;ew wmu}} [qjyeon/

ww , rsurjriu qiEmarmi; u pr;rly; ajymvuon/]]r [wb;/ qiqwm opui;bu;bu; wpui;e ywlwm}}/

pwwajrmu rsurjriu qi em;&uu pr;ron/]]qiqwm igw cyaeus , yawmibu;vygyum}} [ajymvujyeon/

yOrajrmu rsurjriy*(vu qi\ 0r;Auu pr;rly;]]qiqwm e&bu;e waeygvm;}} [ajymon/

aemuq;rsurjriu qi\ tp , u pr;ron/]]r [wb;u? qiqw taumiu yavbu;vygyum}} [oluajymon/

xaemuwi rsurjrirsm; on qiEi ywoui jii;cluawm on/ tm;v;u rrreon wpzuol om rm;on [í to;o;qluon/ xp0 ynm&wp0;u om;&i;vm&i; ၎င်းတို့ ငြင်းခုံရန်ဖြစ်နေကြသည်ကို မြင်သွား on/ ynm& y*(vu &yly; rsurjri rsm;tm; tb , aluni &ejzpaelu ov [ar;on/

]]qiqwm b , v ypv qwme ywoul y; ulæawmw oabm xm;aw u vaeluwmyg}} [rsurjri wp0;u ajzvuon/

]][wly}} ynm&y*(vu ajym vuon/]]ri;wtm;v; reygw , / ri;wtm;v;u qiwpaumi&U rww tpwtyi;awu pr;rly; wpa , mu wprs(;p trs(;rs(;ajymaeluwmy/ wu , awm qiqwm ri;wwpa , muwprs(; ajymaeluw t&maw tm;v; yg0i aygi;pyxm;w t&my/}}

xaemu ynm&y*(vu , cuo xyjznajymvuon/]]vl wi;u t&mwpcu wprs(;polu jriluw , / 'gayr , igw&U awUbuK ojrirawxrm trew&m;u wppw wpyi;ygaely;om;/ wtm;v;rm rwnwtjri ½axmiaw &luw , ? 'gayr , wjcm;olaw&U tjri½axmi awuvn; em;vnvucay;wwz vvrr , / 'gr wtm;v; oioi jrwjrw tw , Ow aexiv &vr r , /}}

jrerma&;&m - trsK;om;ynma&;Oya'Ei ywouaom y#yu

2014 cEpwi ausmi;om;tzGJtpn;rsm;Ei vwvyaom ynma&; ulr;u siynm&irsm;on trsm;jynol ar;jmviwGu; apmiaeluaom ynma&;Oya' twu tao;pw tBuHjyKcsursm;u jyiqijyKpcluon/

oaom ausmi;om;rsm;Ei ynm&irsm;u ajymonrm tqyg Oya'on tqijriynma&;tipwuL;&i;rsm;wi wi;wi;luyluy xe;csKyEi&e အစိုးရအား အခွင့်အာဏာ ပေးထားပြီး ၎င်းတို့၏ လွတ်လပ်မှုကိုလည်း ကန့်သတ် csKyc, xm;on[qon/

ausmi;om;? q&m tzGJtpn;rsm; aygi;pn;xm;aom jrermEii ပညာရေးစနစ်ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာကွန်ရက် (National Network for Education Reform) Ei t&yzuvrl tzGJtpn;aygi; 200 ceu tqyg Oya'u qeusicluon/

Oya'on tqijriynma&; tipwuL;&i;rsm;twu tmrccuray;Ei[NNER u oway;on/ tp;& \ trsK;om;ynma&;rOg'on yivi;jriomr? vwvypm pO;pm;aw;ac:Eiaprw ui;rly; wuovrsm; \ tcita&;uvn; ueowcsKyc, xm;on[NNER tzGJ0i a'guwmoe;viu ajymon/]]ukeawmw&Jr t"u &n&,csuu trsK;om;ynma&;rOg'e ukeawmw tBujyKcsuawu tjyet ve aq;aE;jii;cz tp;&u ztm;ay;a&;y jzpygw,}} [olu quvu ajymlum;on/

ausmi;om;or*rsm;Ei NNER wu awmi;qcsu 11 csuu tp;&x wijyawmi;qc&m atmuygtcsursm; yg0ion/

- wuovrsm; \ vwvyci yr &&apa&;/
- ausmi;om;or*rsm;Ei q&mor*rsm; zGJpn;ci&&a&;/
- Eiia&;u talumi;jyKí ausmi;xu&aom ausmi;om;rsm; ynmquvu oi,ci&&a&;/
- ynma&; to;p&wu Eiiawm bw*su \ 20 &mciEe;tx w;jriowrway;a&;/

E0ibmvwi ausmi;om;or*rsm;on vwawmtaejzi&u 60 twi; Oya'jyiqia&;twu aq;aE;nEi;r jyKvy&e awmi;qcsuu xwjyealunmcon/ owrw&ucse;jynom;ontcg qEjyvy&m;rrsm; pwivmawmon/

tp;&uvn; Eiiawmwnlirat;csr;a&;u zsuq;vaom Eiia&;titm;prsm; \ aemuu,r BuKui jc,v,ru ausmi;om;rsm; cae&jci;jzpalumi; pypon alunmcsuu xwjyealunmcon/ ausmi;om;rsm;bur vn; tp;& \ tqyg lcr;ajcmupypru y,csí &eueo quvu cswuvmcon/

Sources: http://www.irrawaddy.org/contributor/a-new-generation-takes-to-the-streets-in-burma.html; http://www.irrawaddy.org/burma/timeline-of-student-protests-against-education-law.html

1/ NNER on rnontcsuu y#yu \ talumi;t&i;ctjzp ½jrioen;/

2/ tp;&burvn; rnontcsuu y#yu \ talumi;t&i;ctjzp ½jrioen;/

3/ NNER နှင့်အစိုးရသည် ပဋိပက္ခကို ကြည့်ရှုရာတွင် မတူညီသော မှန်ဘီလူးများ (ရှုထောင့်များ) ကို အသုံးပြုခဲ့ကြပါသလား။ oirno ooen;/

aq;aE;csu

rwjcm;em;aom tjri½axmirsm;u o&xm;jci;on y#yursm;u ajz&i;&mwi rnuo taxmuty jyEioen;/

jyevno;oycsu

1/ talumi;t&mwpcu ½jri&mwi oiEi tjcm;owp0;wlum; ½jriy uvcz;aom tceumvwpcu jyevn p0;pm;uny/

2/ talumi;t&mwp&y&yu oiEi tjcm;owp0;w ½jriy uvluontcg talumi;t&mu wnaom ½jriyjzi ½jri&e Bul;pm;v uw vyaqmiEic z;ygovm;/

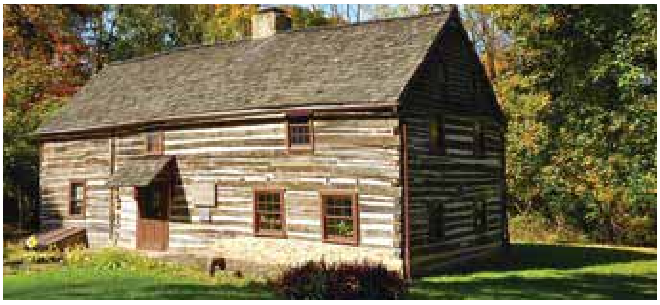

▲ a&e?o bm0"mwaiEiausmur;ao;u o aoom bm0 o , Zmwrsm;uxw , o ;pc&&jci ; tm;jzirn onv tycu jyn 0apE i rn en ;/

4.2 - v tycsurm;u y#yu \ taluni; t&i;c jzpvmy

y#yu \ yirtaluni; t&i;cu em;vnapEirn yxrq;en;vr;wpcrm ပဋိပက္ခကို လိုအပ်ချက် မှန်ဘီလူး (ရှုထောင့်) ဖြင့် ရှုမြင်ကြည့်ခြင်း ဖြစ်သည်။ လူသားအားလုံး tou&i&ywnEia&;twu v tyaom t&mrsm; &ygon/ pm;ey&um? aomuo; a&Ei aep&m trwon vlom;w tou&i&ywna&;twu tajcc t usq;aom လိုအပ်ချက်များ ဖြစ်သည်။ ၎င်းကို အသက်ရှင်ရပ်တည်ရေး လိုအပ်ချက်များ (Subsistence needs) [ac:on/ oaom vlwon atmijrijynpaom b0rsl;u &&yiqiEizqv\i ၎င်းအရာများထက် ပို၍ လိုအပ်ပါသည်။ ဥပမာ လုံခြုံမှု၊ ချစ်ခြင်းမေတ္တာ၊ လူ့အသိုင်းအဝိုင်းတွင် yg0iaqmi&uEirEi tye;ajzrwuvn; vlom;\ tajccv tycsurm; tjzp ,lqxm;luon/

vlom;w\ v tycsurm;Ei ywoufí t"utcsulu; Epcsuu em;vnz vygon/ yxrwpcsurm rnonae&mwirq vlwi;wi wnpm &aeaom v tycsur\; jzpon/ 'w, wpcrm tqyg v tycsuwon tcseumvEi vufí ajymi;vrr&yg/

xtjyi vlom;w\ v tycsurm;on vlwi;wi &aeluon twu vlwi; em;vnEiaom t&mvn; jzpon/

1/ oi\ tm;vycserm;u rnuo ueq;av &oen;/ oi\ twe;azm or[w oi , ci;rm; tm;vyce ueq;yEi oi\ tm;vyce ueq;ywrm ujym;jcm;em;r &uygovm;/

2/ oi\ tm;vycseueq;r ypalumi oi te;tem; 0e;usir vrm;Ei y#yu jzpcz;jci; &ygovm;/

လိုအပ်ချက် အမျိုးမျိုးရှိကြရာ ၎င်းတို့ထဲမှ အရေးပါဆုံးသော လိုအပ်ချက်များကို အောက်တွင် azmfjyxm;ygonf/

1/ **tou&i|&ywnf;r| / / vavmuaom pm;ey&um? aomuo;a&Ei**
နေစရာအိမ်ရှိရန် လိုအပ်ခြင်း။ ၎င်းလိုအပ်ချက်တွင် ရုပ်ပိုင်းနှင့် စိတ်ပိုင်းကျန်းမာရေး **aumi;rejci;rsm;vn; tus;0iygonf/**

2/ **vlcr/ / taxmuty jzpapaom vlra&;tptzJUrsm;&jci;? ½yyi;qi&m ab;ui;vlcljci;? Oya'\ tumtu, &&jci;Ei &oi&xuaom tci ta&;rsm;u cpm;Eijci;pon vtycsurm; jzpon/**

3/ ချစ်ခြင်းမေတ္တာ **/ / tjyetve av;pm;rEi cspjci;u &&jci;? rom;p? aqrs;? rwaqoli , csi;rsm;Ei vltoi;t0i;\ totrwjy vucjci; u &&jci;pon vtycsurm; jzpon/**

4/ **totjrifu , 0jci; / / qe;ppaw;ac:rl pr;&nrsm; zUzl;ap&etwu**
ပညာရေးအခွင့်အလမ်းများရှိရန် လိုအပ်ခြင်းမျိုးဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့ထဲတွင် အတွေးခေါ် အယူအဆများ စူးစမ်းရှာဖွေမှု၊ ၎င်းတို့အကြောင်း ဆွေးနွေးပြောကြားနိုင်မှု စသည်တို့ **&&e vtyjci;rsm;vn; tus;0iygonf/**

5/ **y;aygi;yg0iaqmi&ujci; / / vltzJtpn;? vlrltptzJ? rom;pEi Eiia&;toi;tzJrsm;wi yg0iq;jzwEijci;? tci ta&;Ei wm0ersm; cpm;xr;aqmiEijci;pon vtycsurm; jzpon/**

6/ **tye;ajzte;,jci; / / tye;ajzte;,l&e? pwat;csr;aysm&iru &mazcpm;Ei&etwu tcseEi tci tvr;rsm; &apjci;pon vtycsu rsm; jzpon/**

7/ **xwazmjyojci; / / t&m0wlrsm;? tEynmEi taw;tac: t, tqwu wxizew;Ei&e? wxizew;Eirpr;&n? tpr;tpEi wpu , a& ulr;uirwu azmxwjyoEi&e vtycsurs;jzpon/**

8/ **u,yi0aoo o½yvuPm / / toi;t0i;? tptzJwpctwi; ouqiyg0ion[cpm;,lunr&jci;Ei tqyg toi;t0i; tptzJ twi; vwvyyivi;pm yg0iEi&e tci tvr;rsm;&jci;pon vtycsurs; jzponf/**

9/ **ywvypm &ywnaqmi&uyici&jci; / / vwvypm a&;c; , ci? &yiciEi tci tvr;rsm; we;wlnr|cpm;yici? vwvypm jii;qeciEi oabmxm;uvci ponw&&e vtycsurs; jzponf/**

avuif§ice;

ay;xm;aom ½kyfyHrsm;u a&Ujyxm;onf aqG;aEG;csuf acgif;pOfrsm;ESifh oufqkdifonfh wpfckxufykdí ½kyfyHwpfckcsif;pDtwGuf &if;vif;csufay;yg/

1 tcGifhta&;rsm;	4 tjyKoabm wlnDjcif;	7 xkwfazmfvkyfukdifjcif;
2 vkHjcHKrI	5 ykdrkdaumif;rGefaom qufqHa&;rsm;	8 ygtaMumif; odrSKI vkyfaqmif
3 ချစ်ခြင်းမေတ္တာ	6 tjyefvSefxdawGUqufqHjcif;	9 vkyfaqmifrI rsm;jym; aqmif&Gufukd vkyfjcif;

uREyw vyorf t&mtm;v;wi uREyw \ v tycsur;m;u jznqn;&e [aom &n& , csu yg0iaeygon/ vlwpa , muu rrv tycsur;m;u jznqn;z BuK;pm;&mwi xuo BuK;pm;ru tjcm;olwpa , mu \ v tycsuu jznqn;&e BuK;pm;ru t [e twm;jzpaponw tcg y#yur;m; ay:aygu vmwwon/

v tycsur;m; talumi; ajymqaq;aE;jci;on tveyi ta&;Bu;ygon/ vl wpa , muon tjcm;vlwpa , mu \ v tycsur;m; tb , alumi rjyn0&ov qonu em;vnEirn r [waomvn; xo rjyn0jci;alumi rno cpm;&rn qonuawm em;vnEiygon/

tjcm;vlwp0; \ cpm;csur;m;Ei v tycsur;m; tm; em;vnEipr;&ru pmemr [ac:ygon/ uREywtaejzi tjcm;vlw \ cpm;csur;m;u em;vnontcg xo em;vnru uREywu xolwtay: pmemr &on [ívn; ajymav&on/

avusice;

ay;xm;aom Zmwvr;rm;u zw½í atmuygar;ce;rm;u ajzqyg/

1/ ce0i;\ v tycsur;m; jznqn;on en;vr;on tjyoabmqeyg ovm; or [w tyuoabmqeygovm;/

2/ pi;atmi\ v tycsur;m; jznqn;on en;vr;on tjyoabmqeyg ovm; or [w tyuoabmqeygovm;/

3/ ခွန်ဝင်းသည် လက်ခံအသိအမှတ်ပြုမှု ရရှိရေးဟူသော ၎င်း၏ လိုအပ်ချက်ကို jznqn;&e tjcm;rnon en;vr;u to;jyEiygoen;/

4/ pp\ vlcir v tycsuu rnont&mu Ícr;ajcmuaeygoen;/

5/ c , &azm\ vlcir v tycsuu rnont&mu Ícr;ajcmuaeygoen;/

6/ မိန်းကလေးများသည် ၎င်းတို့၏ လုံခြုံမှု လိုအပ်ချက်များ ခြိမ်းခြောက်ခံရသည့်အခါ rno cpm;u&oen;/

U ce0i;Ei pi;atmiwon tv,we;ausmi;om; များ ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့သည် ကျောင်းအသိုင်းအဝိုင်း၏ လက်ခံအသိအမှတ်ပြုမှုနှင့် လေးစားမှုတို့ကို ရရှိလိုသည်။ ၎င်းတို့ Ep0;\ rrw vtycsur sm;u jznqn;&e a&;cs,vuaom en;vr;rm wp0;Eiwp0; rsm;pm umjcm;on/

ခွန်ဝင်းသည် ကြီးနိုင်ငယ်ညှင်းလုပ်တတ်သူ ဖြစ်သည်။ ၎င်းထက်ငယ် aom ausmi;om;^ausmi;olrsm;u we;wujci;? &,w ausmi;om;rsm;u lcr;ajcmujci;rsm; jy|vyon/ tqyg en;vr;on totrwjy|vucrEi av;pm;r&&&e[aom လိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်ဆည်းရန် ၎င်းရွေးချယ်အသုံးပြုသော နည်းလမ်းဖြစ်သည်။ သို့သော် အသိအမှတ်ပြုမှုရယူသော ၎င်း၏ နည်းလမ်းမှာ i,&,aom ausmi;om;^ausmi;olrsm;u ab;tE&m,jzpap on/ ce0i;\ vy&yalumi i,&,aom ausmi;om;^ausmi;olrsm; u,wion vlcrEi totrwjy| av;pm;r မရရှိဟု ခံစားလာရပြီး ခွန်ဝင်းနှင့် ၎င်းတို့ကြား အပျက်သဘောဆန်သော y#yursm; ay:aygu vmawmon/ ce0i;\ vy&yon ၎င်းထက် ငယ်သော ကျောင်းသား/ကျောင်းသူတို့၏ လုံခြုံမှုလိုအပ်ချက် jznqn;jci;u twm;tq;jzpvmapon/

pi;atmi\ totrwjy|vucr&,onen;vr;rm ausmi; aezu oli,csi;ausmi;om;^ausmi;olwtm; vtyaom tBuÓPrsm;ay;jci;jzi &,aomen; jzpon/ ausmi;om; အများစုသည် ၎င်း၏အတွေးအခေါ် အယူအဆတို့ကို အသိအမှတ်ပြု လေးစားပြီး ၎င်းတို့တွင် ပြဿနာ၊ အခက်အခဲ တစ်စုံတစ်ရာ ရှိလာတိုင်း pi;atmixo vmuon/ totrwjy|r&,aom pi;atmi\ en;vr;rm tjcm;olw\ vtycsursm; jznqn;ru twm;tq; rjzpaponwu y#yuqo 0;wnjci; r& awmay/

Cs,&azmEi ppwon tciq;oli,csi; rsm; jzpon/ ausmi;ovn; aep0tw om;luolrsm; jzpon/ ppon ac;alumuww ontwu xo twom;&jci;u tvepwcsr; omon/ cs,&azmu ac;ralumuwway/ aep0 ausmi;om;on tcgwi; vr;ab;ac;rsm;te; jzwavmuom;&on tcg cs,&azmon pp အနားမှ ကပ်၍ လျှောက်ပေးလေ့ရှိရာ စုစုသည် ၎င်း၏ vlcr vtycsuu jznqn;Eiontwu pwououm&m &avon/

ac;rsm;ujrivi ppon vlcrr&ov cpm;& on/ ac;uuc&rmu tvealumuly; ac;rsm; te;o a&muwi;ab;ui;vlcr r&ov cpm;& on/ olr ausmi;o wp0;wn;om;&ontcg rsK;wi olr\ vlcr vtycsurm rjyn0awmay/ cs,&azmur ac;ralumuwwontwu olr\ vlcr vtycsurm lcr;ajcmuc&jci; r& ay/ oaomolru pp\ cpm;csuu em;vnyg on/

cs,&azmon pp\ cpm;csuu em;vn&jci;rm oru,wi alumu&UrEi rvlcr cpm;csuu em;vnxm;aomalumi jzpon/ cs,&azmon avay:wuon tcgrsK;wi alumu&UrEi rvlcru cpm;&on/ avp;vi &iawye;aw weí ajcaxmuaw rciawmay/ oru a&ru; wwaomalumi a&eprnu tvealumuon/ cs,&azm\ vlcr vtycsuon avp;on tcgwi; lcr;ajcmucae&on/

1/ Epa,muwpwpwí oitaejzi wppwpcu alumu&Uc&on tjzp tyuumvtalumi;u azmjyyg/ xaemu ay;xm;aom ar;ce;rm;u ajzqyg/

u/ oi\ alumu&Uron oiwzu\ alumu&UrEi wyg ovm;/

c/ oialumuaom cpm;rEi oiwzualumuaom cpm;ru wyg ovm;/

2/ oiEi tjcm;owp0;w talumi;t&i;rwb cpm;csu wncaom tjzp အပျက်ကာလတစ်ခုအကြောင်း သင့်တွဲဖက်ကို ဆွေးနွေးပြောဆိုပြပါ။ (ကျေနပ်သော alumijzpap? p;&ryye&aomalumijzpap? pwvy&m;aomalumijzpap)

vyie;rsm;

cpm;&Slrd;wyfpdif;

1/ ppwr;wpc aumuyg/ ar;ce;wpcci;ptwu ay;xm;aom eygwrsm; xrm Epou&m eygwu a&;í ajzqly; oi&&aom trwrsm;u Z,m;uu wi rwwr;wixm;yg/

2/ စာသင်ခန်းပြင်ပရှိ လူ ၉ ဦးကို စစ်တမ်းကောက်ကြည့်ပါ။ ၎င်းတို့၏ ရလဒ်အဖြေများ u Z,m;uuwi rwwr;wixm;yg/

3/ tajzZ,m;atmu& nelum;csursm;twi; quvu vyaqmiyg/

vyie;rsm;

ypön;vdktyfcsufrsm; ppwrf;

> vlclrlv tycsuqi&m vlxppwr;

a&;&e tajzrsm;

1= tlrwr; 3= rlumcP 5= t vejzpawmi jzpc
2= lu rzersm;pm 4= jzpawmi jzpc 6= v ;0r&

1	&y&m te;wi wi;&i;om;vueuuiwyzlrsm; wuyjzpym;jci;/
	1 2 3 4 5 6
2	&y&mwi tp;&wyzlrsm; &aejci;alumi lcr;ajcmuc&ov cpm;ae&jci;/
	1 2 3 4 5 6
3	&y&mwi wi;&i;om;vueuuiwyzlrsm; &aejci;alumi lcr;ajcmuc&ov cpm;ae&jci;/
	1 2 3 4 5 6
4	&y&mwi tlur;zurrsm; &aejci;alumi 0iair&mEijci;/
	1 2 3 4 5 6
5	&y&mwi quaernqygu ulEy\ vltcita&; csl;azmucvm&rnu p;&rae&jci;/
	1 2 3 4 5 6
6	rroabmwl vuavsmrl r&b yiqirrsm; t"ror;yuc&rnu p;&rae&jci;/
	1 2 3 4 5 6
7	rrEi rom;p pm;0waea&; twu 0iai&mazEia&; upu pwyae&jci;/
	1 2 3 4 5 6
8	&rsm; \ rw&m;jylrl quqc&rnu p;&ryyeae&jci;/
	1 2 3 4 5 6
9	w&m;½;o om;on tcgwivn; w&m;r p&iq;jzwc&rnu p;&ryyeae&jci;/
	1 2 3 4 5 6
10	rr\ vlrtoi;t0i;u titm;ylu;aom tjcm;vlrtoi;t0i;\ u, xvua&mu ab;&ejylrl cae&onu jriawlae&jci;/
	1 2 3 4 5 6

txuyg ppwr;on vlom;\ tajcctusq; vtycsuwpcjzpaom vlclrl vtycsuu ppwr; aumu ,jci; jzpon/ tjcm;aom vlom;vtycsu 8 rsl;Ei ywouon aemuxyppwr;rsm;u q&mvup pm twyi ygaom DVD wi lun½Eiygon/

vlclr vtycsuqi&m vlxppwr;

ar;ce;	wjye ajzlum;rrsm;										ys;r;r
	oi u,wi	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1/											
2/											
3/											
4/											
5/											
6/											
7/											
8/											
9/											
10/											

1/ **oivlrltoi;t0i;\ rsuarmutajctaeu rnoI &aeoen;/ vltrsm;p\ vlcla&; vtycsursm; jynrr&^r& ajzqyg/**

2/ သင့်လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းရှိ ပဋိပက္ခများအကြောင်း စဉ်းစားကြည့်ပါ။ ၎င်းပဋိပက္ခများသည် သင့်လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းရှိ လူတို့၏ **vlclrvtycsu rjznqn;EirEi quE,rl &aeygovm;/**

3/ **oiwpu,a& &rwEi oivlrltoi;t0i;\ &rwwu rnoEi;,0lunEiygoen;/**

4/ **oi\ &v'rsm;talumi; &i;vi;aq;aE;yg/ Epou&mwpcu a&;cs,yg/**

- **oi\ ppwr;&v'rsm;u tzlEi aq;aE;yg/**
- **oi&v'Ei ywouí tp&icpmwpapmi a&;om;yg/**
- **oi\ ppwr;&v'rsm;u twe;o wijy aq;aE;yg/**

ly;caom tywu oivyaqmicaom vly&m;aqmi&urtm;v;u pm&i;jylp yg/ vly&m;rwpccsi;pu vtycsuwpcu rnuo jznqn;Eicoen;/

Oyrm

]ly;caom lumoyaw;aeu ausmi;om;vi,wp0;u t*vypm oiay;con/ uleawm\ t*vypm A[owu tjcm;vwp0;tm; rla0ay;Eicontwu tqyg vyaqmiron uleawm\ tojriu,0apr vtycsuu jznqn;Eiapcygon/ toynm rla0ci;on toynmu,0apjci;\tpwty i;wp&y vlzp ygon/}

vyie;rsm;

လိုအပ်သည့် အချိန် ... ရက်သတ္တပတ်

jrerma&;&m - qnwnaqmua&; prue;rsm;alumi jzpay:vmaom y#yursm;

ovijrpay:& zUzU;a&;vyie;rsm;u apmiluna eaeaom u&itzUtpn;wpcjzpon ovijrpapmiluna&;tzUu u&i'aubatEi tp;&wlum; jzpym;aom wuyrsm;on ovijrpay:& a&tm;vlypp qnwnaqmua&;prue;Ei quE,aealumi; wevmaewi ajymlum;vuon/

ly;caom aomlumaeEi paeaewwi 'aubatEi tp;&wywlum; tjyetve ypcwrirsm;? wuyrsm;alumi te;em;& &mrsm;r &mc 200 ausmon tre;csi; xi;Eiitwi; o xuajy;c&on/

aygpexmon ovijrpapmiluna&;tzU ajyma&; qci&olwp0; jzpon/]]jrermppwyu qnaqmuztwu 'aubatu a'otwi;uae z,xwcsiaewm/ 'galumi ,cwuy&U aemuu,rm qnwnaqmua&; prue;&w,v uleawmw em;vnxm;w,/[[

xi;Eiir urPrsm;uvn; qnwnaqmua&;wi uln&e jrermtp;&Ei tay;t,lrsm; &xm;luon/ xi;tp;&Ei jrermtp;&won tqyg qnu 2006 cEpuwn;u wnaqmu&e 8ul;pm;aecaomvn; 'aubat tygt0i u&ivueuui tzUtpn;rsm;\ ueuuralumi tprjylEicjci; jzpon/ qnaqmua&;u qeusiolrsm;u prue;on vltci ta&;csl;azmurlrsm;Ei obm0yw0e;usi xcurlrsm;u jzpvmapvrrn[qluon/ [w8u;qnon ovijrpay:wi wnaqmu&e pp0xm;aom a&tm;vlypp prue;rsm;pmxrwpc jzpon/ ovijrpon u&i? u&ieEi &r;jyne,wu jzwf p;qi;aeaomjrp jzpon/

လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ကိစ္စသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အရေးကြီးသော ပြဿနာတစ်ရပ်လည်း ဖြစ်သည်။ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများနှင့် w½wEii \ vlxrsm;twu vlypp"mwtm;rm yr vtyvmaeon/ a&tm;vlyppon jrermEiitrsl;om; pr;ti prue; r[mAsL[m\ ta&;ygaom tpwtyi;wp&yvn; jzpon/ oaom vlypp"mwtm;trsm;pu w½wEi xi;Eiirsm;o wiyly; jrermEiiu obm0yw0e;usiEi vlrlb0 xcuysup;rlrsm;om use&prn tajctaersl;u a'octzUtpn;rsm;u rcr&yEilu/ a'ocvlx trsm;puawm ovijrpay:wi qnaqmurn prue;rsm;u qeusi ueuuluon/ vlxu pm;0waea&;twu ig;zr;vyie;tay:wiom rctm;xm;aelu&m qn8u;rsm;alumi ငှင်းတို့၏ အသက်မွေးလုပ်ငန်းများ ထိခိုက်လာမည်ကို စိုးရိမ်နေကြသည်။

jrermEiiwi y#yursm;tjyi tjcm;tcutcrsm;vn; &ao;on/]]y#yuaw jzplyqwme ppab;a&mi 'uonawu e,pyu jzwaus xuajy;lu&w,/ 'y#yuu vu&lir;csr;a&; 8ul;yr;rjzpp0u xcuvmrm p;&raerw,/[[aygpexmu quvu ajymlum;on/

Sources: http://www.irrawaddy.org/feature/knowledge-vacuum-and-conflict-plague-salween-river.html
http://www.irrawaddy.org/burma/controversial-hat-gyi-dam-blamed-karen-conflict.html

1/ ,cy#yuwi rnolwu t"uZmwaumirsm;tjzp yg0iywo uaeygoen;/ rnolwu t&Zmwaumirsm; tjzp yg0iywo uaeygoen;/

2/ a'ocvlx \ vtycsurm rnon t&mrsm; jzpoen;/ jrermwyrawmEi wi;&i;om;vueuuiwyzU w\ vtycsurm rnon t&mrsm; jzpoen;/

3/ ,c y#yu talumi;ajymon tcg o,Zmwt&i;tjrprsm;talumi; ajymrn tpm; vtycsursm;talumi; ajymjci;u tb,alumi yr aumi;re&ygoen;/

aq;aE;csu

jyevnod;oycsu

vlom;vtycsurm; tm;v;\ ta&;ygrtqirm we;w&uygovm;/ tb,
aumi &uoen; orf[wr&u&oen;/

1/ oi\ vlom;vtycsurm;xr tvrjyn0con tawG;tu/rsm; &z;yg
ovm;/ rnoaom vtycsurs; jzpoen;/ xtcseu oi taejzi
rno cpm;c&z;ygoen;/

2/ oi\vtycsuu jznqn;aom en;vr;u owpyg;\ vtycsu
jznqn;rtm; t[etwm;jzpapcaom 0yrmjzp&ywpcu p0;pm;Mun
yg/

3/ qcyg 0yrmjzp&ywi oion oi\ vtycsurm;tm; jznqn;&e
tjcm; rnon en;vr;u to;jyvi &Eiyg0;rnen;/

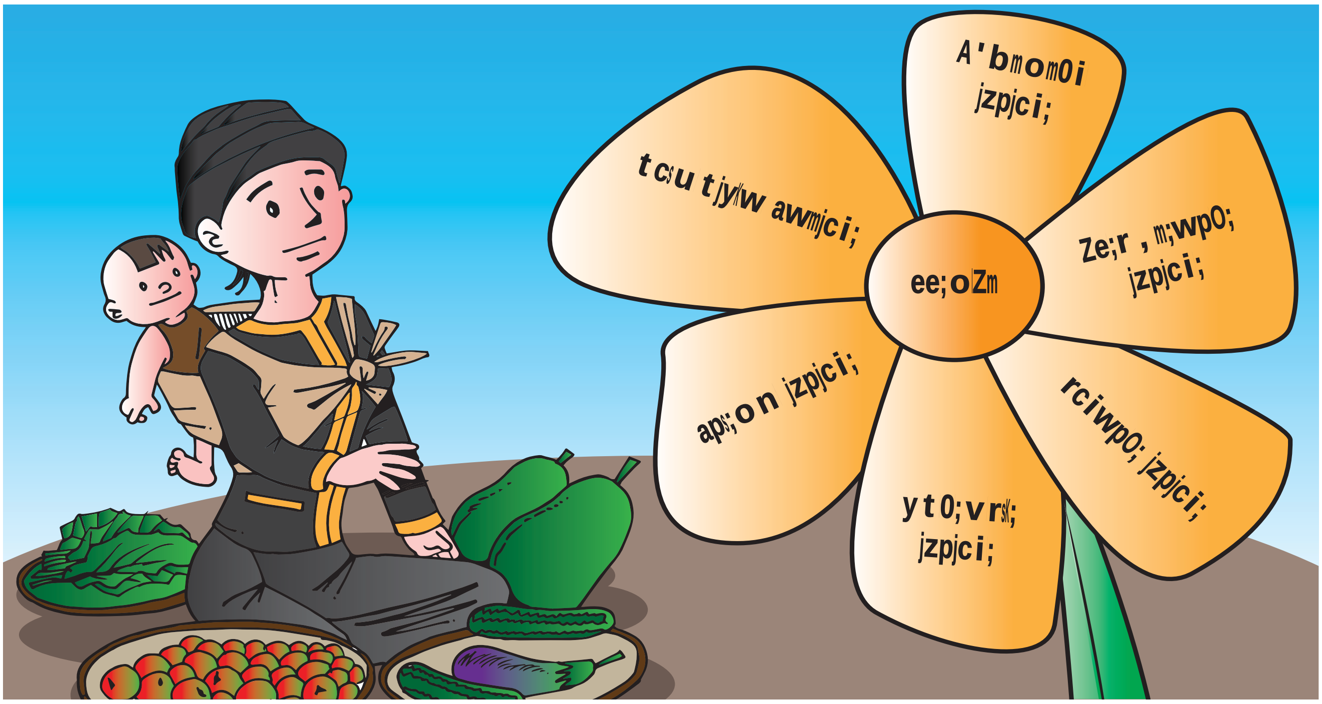

t&Gufoice;pm

1/ 0aoo o½yvuPm[on tb,en;/
2/ vwf\ 0aoo o½yvuPm on y#yu\ taluni; t&i;wp&y jzpvmEiyg ovm;/

4.3 - 0aoo o½yvuPmrsm;u y#yu\ taluni; t&i;c jzpvmjci;

y#yu\ yirtaluni; t&i;cu em;vnapEirn 'w , en;vr;wpcrm y#yu ကို ဝိသေသ သရုပ်လက္ခဏာ မှန်ဘီလူး (ရှုထောင့်) ဖြင့် ရှုမြင်ကြည့်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဝိသေသ o½yvuPmrsm;on ulEyw te;0e;usi avmulu;Ei x0e;usiavmu twi; ulEyw rnuo vuavsmnaxjzppm yg0iyu em;vnapEirn en;vr;tm; ပေးစွမ်းနိုင်ပါသည်။ လူတိုင်း၏ ဝိသေသ သရုပ်လက္ခဏာ မှန်ဘီလူး (ရှုထောင့်) က ၎င်းတို့၏ အတိတ်သမိုင်း၊ ၎င်းတို့ ဝန်းကျင်ရှိ အဖြစ်အပျက်များနှင့် ၎င်းတို့၏ အနာဂတ်ကို နားလည်စေရန် taxmu ty jzpapygon/

tom;ta&miEi 0wpm;qi , irluoaom t&mwon 0aoo o½yvuPm\ vuawjriEiaom tpwtyi;rsm; jzpon/ vuawrjriEiaom tjcm;tpw tyi;rsm;vn; &ao;on/ 0yrm - bmoma&; , lunrEi Eiia&; , lunrrsm; jzpon/

vlwon 0aoo o½yvuPmtcsKEi tw ar;zm;vmluon/ tjcm;o½y လက္ခဏာများကိုမူ ၎င်းတို့ကျင်လည်ရာ လူမှုဝန်းကျင်၏ယဉ်ကျေးမှုဓလေ့များမှ လက်ခံရရှိ ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ လူတို့သည် ၎င်းတို့၏ ဝိသေသ သရုပ်လက္ခဏာများကို ကိုယ်တိုင်ရွေးချယ်ကြ onvn; &on/ rwlujym;aom 0aoo o½yvuPmrsm;pm &lujci;rm သဘာဝဖြစ်သည်။ အချို့လူများတွင် ၎င်းတို့အတွက် အလွန်အရေးပါသော ဝိသေသ သရုပ် လက္ခဏာများ ရှိကြသည်။ ၎င်းသရုပ်လက္ခဏာတို့သည် ဖြတ်သန်းရာဘဝတစ်လျှောက် ပြောင်းလဲသွားတတ်ကြသည်လည်းရှိသည်။ လူတို့သည် ၎င်းတို့အတွက် ယုံကြည်မှုနှင့် လုံခြုံမှု taumi;q;ay;Eiaprn 0aoo o½yvuPmrsm;u a&;c , wwluon/

vlwpa , mu or[w vlrtptzlwpc\ 0aoo o½yvuPmu jii;y , jci; (သို့မဟုတ် ပြောင်းလဲအောင် ကြိုးစားအားထုတ်ခြင်း) သည် ၎င်းတို့၏ လိုအပ်ချက်ကို မပြည့်ဝ atmi jylvyjci;om jzpon/ Zmwaumiwp0;u tjcm;Zmwaumiwp0; \ 0aoo o½yvuPmu totrwrjylb jii;y , jci;on tjcm;Zmwaumi taejzi xo ငြင်းပယ်ခြင်းအပေါ် ၎င်းတို့၏ ဖြစ်တည်မှုကို ခြိမ်းခြောက်သည်ဟု မြင်လာနိုင်သည်။ ၎င်းသည် tlur;zurrsm;qo 0;wnom;Eion/

avhusifhcef;

ywi azmfjyay;xm;aom tr[;or;\ 0aoo o½yvuPmrsm;u zwf½yg/ xaemu atmuyg ar;ce;rsm;u ajzqyg/

1/ tqyg tr[;or;u ap;xwi awG;rnqygu oi taejzi or\ rnon 0aoo o½yvuPmrsm;u awG;jriEirnen;/

2/ rnon 0aoo o½yvuPmrsm;u rjriEirnen;/

vyie;rsm;

vlwpfOD;csif;pD\ 0aoo o½yvuPm

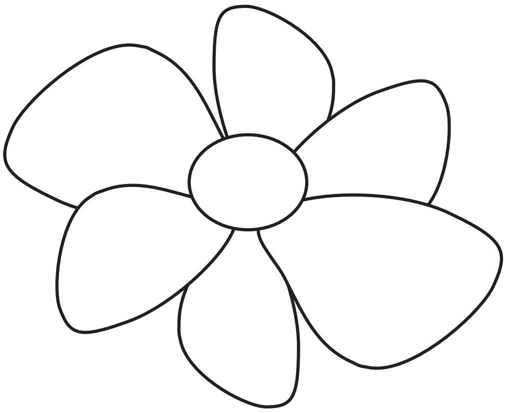

1/ ay;xm;aom ye;yi\ tv,§wi oiemrnua&;yg/ oi twuu ta&;ygq; aom 0aoo o½yvuPmrsm;u aygi;xnay;yg/ oi\ jriEiaom 0aoo o½yvuPmrsm;u ta&miwpr;jzia&;í rjriEiaom 0aoo o½y vuPmrsm;u tjcm;ta&miwpr;jzi a&;yg/

2/ atmuyg ar;ce;rsm;u ajzqyg/

u/ oi\ u,yi0aoo o½yvuPmrsm; tajymi;tv &z;yg ovm;/ rnon tceu rnon twuuvm;vuni ajymi;vcjci; jzpygoen;/

c/ oi\ u,yi0aoo o½yvuPmu xwazmfjci; rjyK&e q;jzwcaom tajctaer; &cz;ygovm;/

*/ oi\ u,yi0aoo o½yvuPmu azmxwjci;on tjcm;owp0;\ u,yi0aoo o½yvuPmu ©cr;ajcmufr jzpapEiaom en;vr;rsm;u p0;pm;Munyg/

vyie;rsm;

0aoo o½yvuPm jyoemrsm;ajz&Sif;jcif;

1/ tzGJrsm; zGJyg/ xaemu 0aoo o½yvuPmaMumi jzpaom y#yuwp&yu vu&umvjzp&yrsm;xrjzpap¿ ori;jzp&yrsm;xrjzpap a&;c,yg/

- အဆိုပါ ပဋိပက္ခအကြောင်းနှင့် ၎င်းတွင် ပါဝင်ပတ်သက်နေသော ဇာတ်ကောင်များ \ 0aoo o½yvuPmrsm;taMumi;u azmfjyaq;aE;yg/
- tMurf;zu y#yur;jzpvi rnuo tMurf;zufr jzpym;onu xnoi; azmfjyyg/
- ajyvnatmi ajz&Si;Eicjci;&^r& ajzqyg/

2/ tzGJvuf y#yu½ywwpc jyvyyg/

3/ oi\ y#yu taMumi;u &i;jyaom u'wpc jyvyyg/

4/ tjcm;tzGJrsm;\ ½ywrsm;u vnywMun½yg/ y#yuu tjyoabm ဆန်စေရန်အတွက် ၎င်းတို့ ရုပ်တုရှိ လူတစ်ယောက်၏ နေရာကို ပြောင်းပေးကြည့်ပါ။

▼ zvpyiE i'ifAm[Ir ri r;cr;a&; Ein nwa&;t x r;t rwArm(0)¿ A , uerppor i;jyw u twi½yw wpcA , uer- tar&ueppytwi; awmiA , uerrtu0;axmirsm;u o½yazmfjyoxm;ci;jzpon/

tptz\qi&m 0aoo o½yvuPm

0aoo o½yvuPm[\on uEywtaejzi tjcm;orsm;Ei bwnpm&ae\uaom t&mwpc jzpon/ tqyg b0aoo o½yvuPmrsm;u tptz\qi&m 0aoo o½yvuPm[ac:on/ tqyg tptz\wiyg0iaom tz\0iwon wnaom ori;? ,0au;r"avEi pwez;xm;rrsm; &\uon/ tptz\qi&m o½yvuPm
များ ဘုံတူညီမှုရှိထားသော လူတို့သည် ၎င်းတို့နှင့် ဖြစ်တည်မှုချင်းတူညီသော အခြားသူများ
uvn; pw0ipm;rc\i;? tu\;p;ym;c\i;? u\urmc\i; wnr&on [\í c,xm;\u on/

v\wpa,muon rr\ 0aoo o½yvuPm\cr;ajcmucvm&\y[cpm;&ontcg
၎င်းဝိသေသ သရုပ်လက္ခဏာကို ကာကွယ်ရန် ကြိုးစားမည် ဖြစ်သည်။ ၎င်းက ပဋိပက္ခကို ဦးတည်
apEion/ oion tjcm;v\wp0;0;Ei 0aoo o½yvuPmc\i; wnaely; tqyg v\rsm; wpen;en;jzi xcuepemr&vm\yqygu oiu,wivn; xcu
နစ်နာသည်ဟု ခံစားလာရတတ်ပါသည်။ ၎င်းက "ရန်–ငါ" စည်းခြားသည့် စိတ်ဓာတ်ကို ဖြစ်ပေါ်
apon/ rrtoi;t0i;\ 0aoo o½yvuPmEi wnjci;r&aom rno\urq tjyiv? o\pr;tjzp rw,\í \cr;ajcmur\wp&y tjzp ½jri vmwwon/]]&e-ig}} pn;xm;on pw"mwr\;u trsm;tm;jzi 0aoo o½yvuPmu ta\umi;cí jzpym;aom y#yu tajc taer\;wi aw\&av&on/

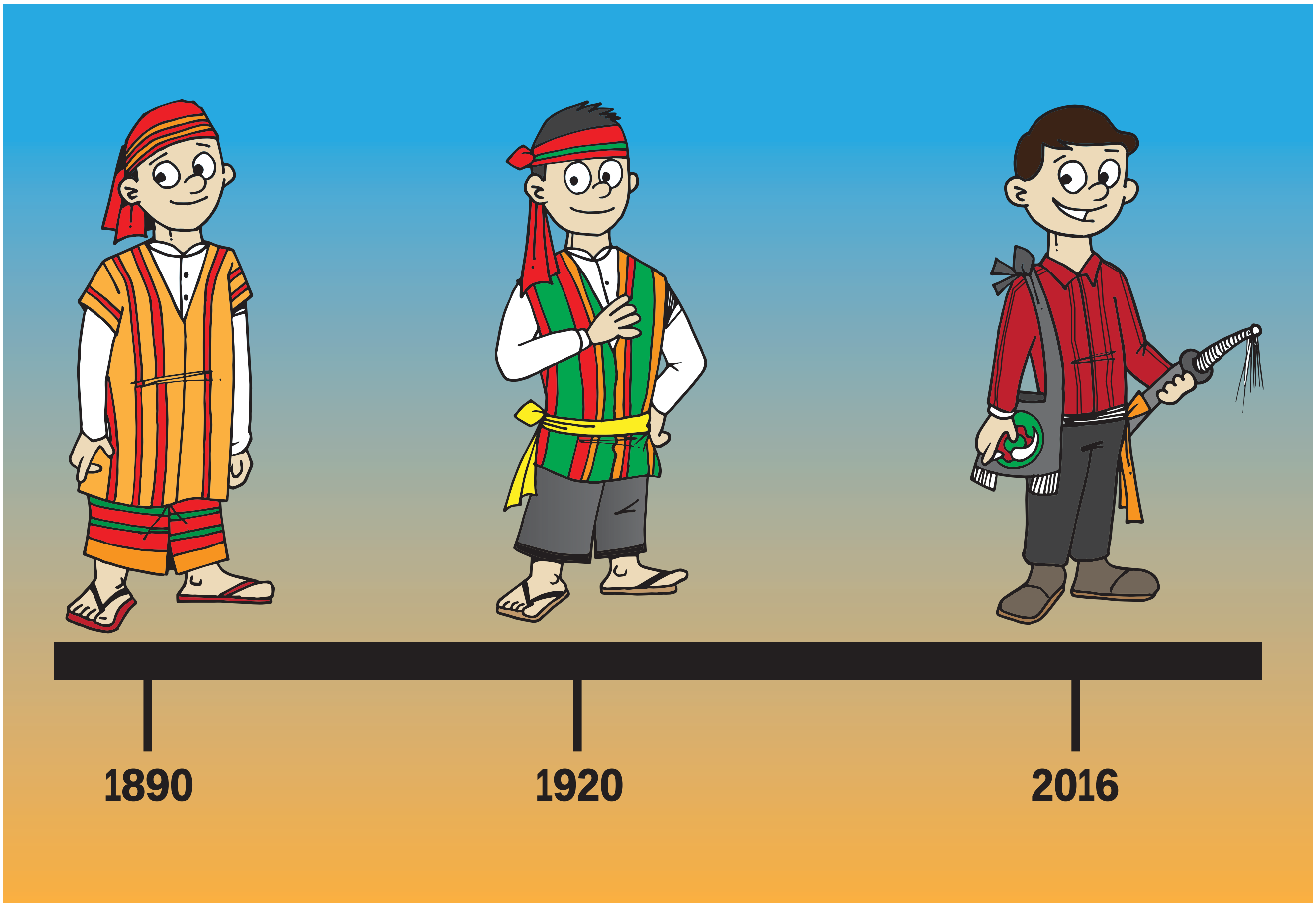

avhusifhcef;

atmufygazmfjycsufrsm;tm; rm;^re q;jzway;yg/ rm;ygu trSefjzpatmif jyifqifay;yg/

1/ လူအားလုံးတွင် ဝိသေသသရုပ်လက္ခဏာတစ်မျိုးစီ ရှိကြသည်။ ၄င်းက လူတို့အား avmuu ½ItjriyEi xavmutwi; rrw awG|u|cpm;ojri rwtay: em;vnfywu vr;neay;vu&on/

2/ 0aoo o½yvuP mwywi vuawG|jriEiaomt&mrsm; &ouo vuawG|rjriEiaomt&m rsm;vn; &on/

3/ အစုအဖွဲ့ဆိုင်ရာ ဝိသေသ သရုပ်လက္ခဏာ ရှိထားသော လူတို့သည် ၄င်းတို့အချင်းချင်း |um;wi bwnaom ye;wirsm;Ei tem*ww &Huon[,|unu on/

4/]]&e-ig}} pn;xm;on pw"mwon vww rrwEi 0aoo o½y vuPmcsi; rwaom tjcm;orm;u rrw 0aoo o½yvuPmu |cr;ajcmuvmon[,|unon tcgr|wi ay:ayguav&on/

5/ vwpa,mu\ 0aoo o½yvuPmrm rnon tcgr| ajymi;vav r& ay/

avhusifhcef;

1/ atmufyg 0aoo o½yvuPmrsm;u zw½I tptz| or[w toi; t0i; 0aoo o½yvuPmEi ouqiaom 0yrmrsm;u a&;c, yg/

- ppom;wp0;
- abmv;orm;wp0;
- peyi\ tpu
-]]atmi}} acguqqi yi&i
- au|mi;q&mwp0;
- ar&\ ciye;
- c&p,mebmom0iwp0;
- xi;Eiiom;wp0;
- azmiawm0; be;awmBu; pmoiausmi;r ausmi;om; wp0;

2/ ပြီးခဲ့သော စာမျက်နှာ (၈၄) ရှိ ဝိသေသ သရုပ်လက္ခဏာပြ ပန်းပွင့်ကို ပြန်ကြည့်ပါ။ rnon tcsursm;on xtr|;or;\ tptz| 0aoo o½yvuPmrsm; jzpoen;/

3/ oi\ 0aoo o½yvuPmjy ye;yiwivn; rnon tcsuwon tptz|qi&m 0aoo o½yvuPmrsm; jzpoen;/

vyie;rsm;

b0aoo o½yvuuPrsm;? tcgdef; 1

atmuygZmwvr;u zw½Jf ouqi\&mZmwaumiw\ 0aoo o½yvuuPm rsm;u puUi;Z,m;wi jznay;yg/

reuci; apmapmwpcwi c\r;ajrlon avwppi;jzi jrpjyio ထွက်လာခဲ့သည်။ မွန်ပြည်နယ် ၎င်းတို့ &mav;te;wi&aom jrpjyion x aeu ig;rsm;jynEuv\u &aeon/ o;em&ce tlumwi jrpur;o jyeuyvmly; avay:r ypn;rsm;u c\awmon/ avay:wi ig;t\u; 4 aumiEi ig;tao; 2 aumi ygvm on/ olu ig;tao;wpaumiu reupmtwu &n&, í a&y;xo ထည့်လိုက်သည်။ ချမ်းမြေ့နှင့် ၎င်း၏ Ze;on ig;u c\u&e tro jyevm ခဲ့သည်။ ၎င်းတို့၏ အစီအစဉ်က လှေရှိရာ o aemur jyevmly; tjcm;ig;rsm;u ap\;o om;a&mi;&e jzpon/

eeupmpm;ly; av&&mo jyevmaomtcg c\r;ajrlw vir,m; on c\exm;caom ig;rsm; wpaumir r&awmonu awlvu&on/ jrp

atmubu &mwp&mr tjcm; wig သည်များသည် ၎င်းတို့ လှေများကို c\r;ajrl\ av te;wi quuyxm; luon/ tjcm;wigonwajymaom bmompum;rm c\r;ajrlw bmom pum;Ei rwway/ olon 0guaygEi or\ ciye; *g*vmr;wu vr;awl လိုက်သည်။ ၎င်းတို့သည် မွန်ပြည်နယ် jyiyr vma&muorsm;jzpon/ ၎င်းတို့ လင်မယားသည် ငါး ၅ ကောင်ကို

uivsu av&&mr xucmom;ae on/

c\r;ajrlon 0guaygaemu o ajy;vuawmon/ yg;pyuvn;]a [...&y... &y... oc;...&y}} [tqu rjyw atmaeon/ *g*vmr;uvn; ဘာပြဿနာဖြစ်လဲဆိုပြီး ပြေးလာသည်။ xaemu *g*vmr;Ei c\r;ajrlw\ tjyetve atm[pqqorsm; xuay:vmcsewiawm......./

y#yuwi yg0iywouaom Zmwaumiw\ 0aoo o½yvuuPmrsm;

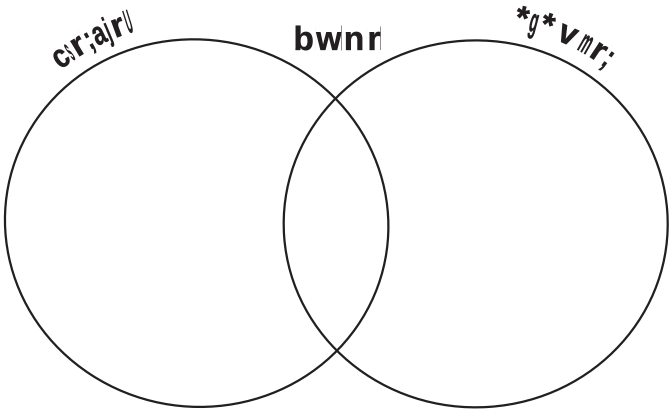

u/ rejyne,wi aex ijci;	C/ bmompum; ujym;jci;
c/ wigon	i/ avyi&i
*/ ciye;	

vyie;r\m;

b0aoo o½yvuPrm;? tyd; 2

1/ Epa,muwpwp wí oiauml;pm oxm;aom y#yuwpctaluml; aq;aE;yg/ tqyg y#yuwi yg0iaeaom Zmwaumirsm;u azmxwly; pu0i;wpcc;i;p\ tay:wi a&;cyg/

2/ Zmwaumiwp0;ci;p\ 0aoo o½yvuPrm;u ouqi&mpu0i; xwi a&;cyg/ ZmwaumiEp0;pv; bwnaeaom 0aoo o½yvuPm rsm;u tv,wia&;yg/

y#yuwi yg0iywouaom t"uZmwaumiw
0aoo o½yvuPrm;

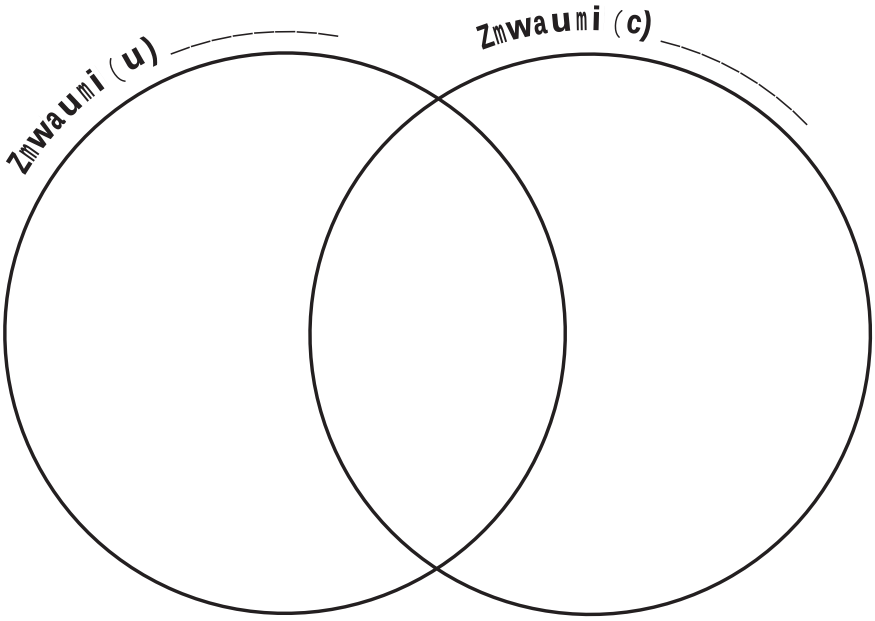

3/ ay;xm;aom ar;ce;rm;u ajzqyg/

u/ tqyg y#yuwi yg0iywouaeaom Zmwaumirsm;on 0aoo o½yvuPm wnr&on tcuu yrm;ygovm;? ujym;on tcu u yrm;ygovm;/

c/ ZmwaumiwUm; quE,r jyvyay;&e or[w aygi;u;ay;&e to;jyEiaom 0aoo o½yvuPmr; yg&ygovm;/ bwnr&ap aom 0aoo o½yvuPmwpcc &ygovm;/

*/ rrw 0aoo o½yvuPmu tjcm;Zmwaumi\ cr;ajcmuru cae&on[Zmwaumiwp0;0; or[w Ep0;pv;u aw;xixm; onr; &ygovm;/

C/ rno vyuiaqmi&urr;u Zmwaumiwp0;0; or[w ZmwaumiEp0;pv;\ 0aoo o½yvuPmtay: cr;ajcmur jzpapEiygoen;/

4/ 0aoo o½yvuPmwon y#yuwp&yu em;vn&e u;pm;&mwi ta&;ygaom rebv;rm; jzpygovm;? tb,aumi jzp&oen; or[w rjzp&oen; qonu ,cytay: oi\ o½yc qe;ppxm;ru tajccí ajzqyg/

vyie;rsm;

uGJEG;\ wpfpwpfa'o;

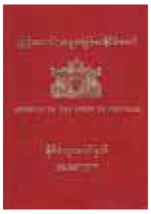

1/ tjcm;vlawGu oifu udk;uG,fonf tcg oifxdwdvuawGUjuHKí rjrifEdi
aom oifu ,kH0aoo o½kyfvuPmu u ,pm;jyonf t&m0wfwpcu
ရွေးချယ်ပါ။ ၎င်းအရာသည်သေးငယ်၍ သာမန်အရာတစ်ခု ဖြစ်ကောင်းဖြစ်မည်၊
0aom oif0aoo o½kyfvuPmuazmfjy&mwGif oiftwGuf ta&;ygaom
t&mwpc jzpf&rnf/ xkt&m0wWuf oifu ,kH wGif ygEkdiov &yf;om;½kyf
wpcuvnf; &mudkuEkdifygonf/

2/ oif\ t&m0wWuf pmoife;wGif jyoxm;yg/ xkaemuf tjcm;aumif;om;rsm;
\ t&mrsm;uvnf; pmoife;twGif; vnfywfudkuf½kyg/

3/ atmufygar;cGef;rsm;u wpfwef;v;taejzi aq;aEG;yg/

u/ twe;azmf\ rnfont&m0wW/ ^0aoo o½kyfvuPmu oifu tvm;
toifq; jzpfapcygoen;/

c/ twe;xwGif tvm;waom t&mrsm; &ygao;ovm;/ xkt&mrsm;u
rnfoaom 0aoo o½kyfvuPmwnfu u ,pm;jyazmfjyaeygoen;/

jrerma&;&m - wdi;&i;om;ynma&;

2012 cEpwG ynma&;0e\$u;Xmeu pmoiaumi;peprm; \ tm;omcsuEi tm;en;csurm;u qe;ppf&e av vmrwpf&y jyvkycon/ tp;&oawoeyn&irm;on EiiwpOr;r pmoiaumi;rm;u avvmcluon/ tqyg owi;tcsutvurm;u to;jyfí ynma&;rOg'toprm; a&;qcon/

oaom u&iynma&;Xmeu tqyg avvmron u&ijyne,& tp;&r[waom jyiyaumi;rm;u cevy xm;cluon[qon/]ukeawmw q ,pEprm;pm vyvmcwmawu owtoxrm r&lub;/ owajymw wi;&i;om; ynma&;qwm wi;&i;om;a'oawu tp;&ynma&;u ajymwmy'}} [u&iynma&;Xme twi;a&;rL;u ajymon/

u&iynma&;Xmepmoiaumi;rm;u y#yu'Pc vrtoi;t0i;Ei xi;Eii& 'uonrm;u to;jyluon/
ကရင်ပညာရေးဌာနအနေဖြင့် လက်ရှိရင်ဆိုင်နေရသော ပြဿနာမှာ ၎င်းတို့၏ သင်ရိုးများသည် ကျောင်းသားများအတွက် အစိုးရပညာရေး
Ei t0iciujzp&e jyiqiay;Eipr; r&ay/

u&iynma&;Xmeu A[cyuirav(mcaomynma&;pepu vvm;on/ oromwi;&i;om;jyne,rm;taejzi rrw pmoiaumi;rm;u prci&vrrn jzpon/ u&ibmompum;Ei u&i½;&m,0aus;rwu ynma&;rwpqi xe;or;a&;rm u&iynma&;Xme twu ta&;}u;ayon/]ukeawmw&U trs;om;a&;0aoovuPmu q ,pEp 6 causmlumatmi ukeawmw xe;or;vmcly;ly/ 'gaw tccerm ar;reaysmuysu vmrm ukeawmw oyp;&rygw ,/}}

tp;&ynma&;Ei aygi;pn;a&;twu aq;aE;nEi;rvyz tlrvr;zixm;ygw, [u&iynma&;Xmeu ajymyg on/ u&iynma&;Xmeon aumi;om;rm;u rlumr jrermbmompum; pwioilum;ay;awmrnjzpon/ tp;& ynma&;Ei aygi;pn;jci;on u&iaumi;om;rm;twu rm;pm tu;&aprnjzpon/ vu&wi u&iaumi;om;rm; on u&iynma&;Xme txuwe;aumi;rm;u wucluontwu jrermjynwuovrm;u wua&muEijci; r&luay/

oaomvn; u&iynma&;Xme twi;a&;rL;u tcsUtyi;awuawm aq;aE;z vr;ziay;rnr[w[
ဆိုပါသည်။ ၎င်းတို့ထဲတွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများသမိုင်းနှင့် မိခင်ဘာသာစကား သင်ကြားခြင်းအပိုင်းများ ပါဝင်သည်။ "သူတို့က
ukeawmwu cyuixm;w, v cpm;&ygw,/ t'gu ukeawmw&U wi;&i;om;ynma& azmaqmiEirpr;&nu [ewm;ueow&m a&muygvrr,/}}

Source: http://www.irrawaddy.org/feature/burmas-rebel-educators-want-school-reform.html

1/ ynma&;pepon 0aoo o½kyfvuPmtay: rnonen;jzi oua&mur &apygoen;/

2/ u&iynma&;Xmeon u&iw\ trs;om;a&;o½kyfvuPmu ynma&;pepjzi rnuo xe;or;vmcoen;/

3/ u&iynma&;XmeEi ynma&;0e\$u;Xmewlum; y#yuon aumi;om;rm;tay: rnuo xcuapoen;/ rnonypjzi aumi;om;rm;u taxmutujzpapoen;/

aq;aE;csu

1/ oiEi 0aoo o½yvuPmwaom vrm;talumi; p0;pm;lunyg/ tp tzJvutaejzi oiw\ 0aoo o½yvuPmrm;u rnuo azmxw jyolu oen;/

2/ tptzJ 0aoo o½yvuPmrm;wi rnon tu*;au;Z;rm; &oen;/ oivrtoi;t0i;r &&aom tqyg tu*;au;Z;rm;talumi; aq;aE; yg/

3/ အစုအဖွဲ့ဆိုင်ရာ ဝိသေသ သရုပ်လက္ခဏာနှင့် ပတ်သက်၍ မည်သည့်ပြဿနာများ ရှိသနည်း။ သင့်လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းမှ ပေါ်ထွက်လာသော အဆိုပါ ပြဿနာများ talumi;u aq;aE;yg/

jyevno;oycsu

1/ rnon vrtptzJu oiEi bwnrrm; &aeon [oic,ygoen;/

2/ oi or[w oivrtoi;t0i;Ei rwaom tjcm;vwp0;u awJ&on tcg xvEi ywoui oirno cpm;&ygoen;/

3/ oi[m tptzJwpc\ tzJ0ijzpalumi; or[w oi ,lunaom t ,tqwp&y&yu axmucalumi; xwazm ajymq^jyoci r&ontcg r*;wi oirno cpm;&rnen;/

t'ulo ice;pm

1/ vaumi;won rnoaom t&mrsm;u vyav&Ju oen;/ raumi;aom vw on rnoaom t&mrsm;u vyav&oen;/

2/ u'Eyw tm; vaumi; wpa,mujzpap&e vyaqmi &rn t&mwu rnowu vr;neoilum;ay;oen;/

3/ u'Eyw taejzi vaumi; wpa,muvyon vy&y rsm;u vyap&e rnowu xe;alumi;ay;oen;/ u'Eyw taejzi raumi; aom t&mrsm;u vyuon tcg rnowu tjypay; oen;/

4.4 - pwez;xm;rIrsm;u y#yu\ talumi; t&i;c jzpvmjci;

y#yu\ yir talumi;t&i;cu em;vnapEirn ww,en;vr;wpcrm ပဋိပက္ခကို စိတန်ဖိုးမှန်ဘီလူး (ရှုထောင့်) ဖြင့် ရှုမြင်ကြည့်ခြင်း ဖြစ်သည်။ စိတန်ဖိုးများသည် u'Eyw u,wiEi vltzJtpn;tay: xm;&aom u'Eyw\ t,ltqrsm;Ei ,lunrIrsm;yi jzpon/ u'Eywon tqyg pwez;rsm;u to;jyKí u'Eyw u,wi\ trItusirsm;Ei tjcm;ow\ trItusirsm;u tujzwav&on/

pwez;rsm;r qi;oiuvmaom pn;rsO;wrm ½;&i;í em;vnv,aom t&mrsm; vn; &Eion/ Oyrm -]vrrajymz&}} qonrsK; jzpon/ yr ½yax;aom t&mrsm; vn; &Eion/ Oyrm - rnoaom Owpm;qi,irwuom qijre;oion or[w rnoaom tpm;taomuwu rpm;oi ponwEi ywouaom pn;rsO;rsm; jzpon/

စိတန်ဖိုးများသည် ကိုယ်ကျင့်သီလနှင့် ကျင့်ဝတ်တို့ကို ဖန်တီးတည်ဆောက်ပေးသည်။ ၎င်းတို့ on bmomw&m;? rom;p? ouw&,wrsm;? ,Oaus;r"av? vrsK;? rsK;E,p? vlraemuctajctae? usm;? r jzprponwtay: tajccí zUlzK;vmlujci; jzp on/ rwlujym;aom Zmwaumiw\ pwez;rsm; wpcEiwpc o[Zmw rjzp luontcg or[w ZmwaumiwpO;O;\ pwez;rsm; av;pm;c&r r&ontcg rsK;wi y#yursm; ay:aygu vmwwygon/ vlwon rrw\ pwez;rsm;u]]r}} (စည်းမျဉ်း) များ ဟူ၍လည်း ယုံကြည်ထားတတ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် လူတစ်ယောက်က အခြား vlwpa,muon tqyg pn;rsO;rsm;u csK;azmuon[,lun,lqontcg rsK;wi y#yu ay:aygu vmEiygon/

vlwpa,muu rr\ pwez;rsm;u a&;cs,ontcg tqyg pwez;rsm;on ...

1/ twi;ztm;ay;jci;rsK; r[wb vwvypm a&;cs,xm;aom t&mrsm; jzpon/

i|&qE twi;omq Ir&u;jyu;rae u raecsi b;/

2/ us,jyeaom e,y,rsm;xr rrwpu,a&twu rnr| ta&;ygovqon tcsuay: tajccí a&;cs,xm;jci; jzpon/

ipmroicsi b;/ tvyuywuaw vycsiw,Kv,pu wmyjzpjzpay|/

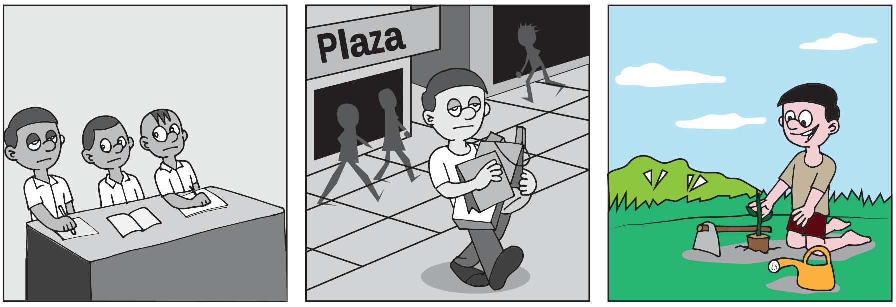

3/ vlo&ifrsm; wnfpmc,f ukefpfr;wwfukovmumvnf; umuG,fwwfukon/

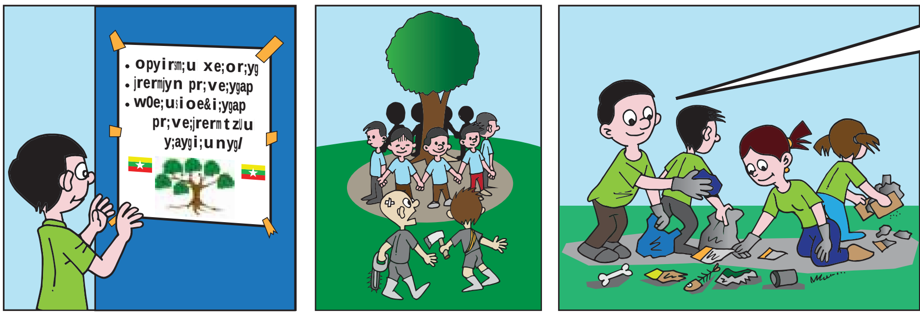

uleawmhacgif;wtcsdefrSm
vmay;wJh twGuf
aus;Zl;wifygw,f /

aep0xkrf;A;, vmjcif;
tm;jzif 'Eprfvvpwpfcktw
365 twGuf acgif;wmE icyfjy/

4/ tajymouuour[wb vuawmfukuGifuaex ijcif;rsm; jzpfon/

obm0ywf0ef;usif
umu, ay;r, ygw u
ray;v &&iaumif;rmy/

5/ aep0b0rm csrwaeaom q;jzwcsuGufu;Gu;? ao;ao; tm;v;tay:wi
tkrwr;oua&muaeon/

avuspfcef;

atmuyg azmfjycsufrsm;u rm;^ re q;jzway;yg/ rm;ygu trefjzpatmif jyifqiay;yg/

1/ vlwpa,mu\ pwez;u c\;azmujcif;[on xo\ ]]r}} u c\;azmujcif;vn; jzpon/

2/ vtm;v;\ pwez;rm;rm wnav &Guon/

3/ ulEyw vwp0;cif;p\ pwez;rsm;Ei vtzGJtpn;\ pwez;wrm umjcm;Eion/

4/ pwez;rsm;on aep0b0\ ta&;ygaom tpwtyi;rm; r[way/

vyie;rsm;

1/ wpzuyg pmrGuEm& ppwr; azmfjycsufrsm;xr oibO0twGu ta&;yg on[xiaom tcsu 10 cuf 20 tx a&;yg/

2/ tqyg tcsu 10 - 20 xrm oitwGu ta&;ygq;[xiaomtcsu 5 csuu a&;c,yg/

pwez;rsm; ppwr;? tydkif; 1

pwez;r\m; ppwr;? tyi; 1 - bmta&;BuD;qHk;v

1/ ½y&nacsmarmwiw , jci;/	2/ ynma&; x;clejci;/
3/ ½;om;olwpO;jzpjci;/	4/ EiIa&;tmPm&&jci;/
5/ rom;pOir\m;? tjcm; u , cspl&aomolr\m;Ei &i;E; cspcipm aexIjci;/	6/ &u;ym;w;wujci;/
7/ obm0yw0e;u\iu cpm;wwjci;/	8/ t"ym , &aom? &n& , csu&aom? jynpaombOr\;u yiqijci;/
9/ toynmwu pOqurjyw avvmoi , jci;/	10/ tm;en;olwu ulnjci;/
11/ tjcm;olwu qaqmiEijci;/	12/ &i;E;aom oli , cs\;aumi;r\m; xm;&jci;/
13/ ou&nu\e;rmaom bOu &&jci;/	14/ bmoma&; ui;½i;jci;/
15/ aumi;reom , maom traxmia&;bOu &&jci;/	16/ u , tvytay: au\eyr&&jci;? atmijrir&&jci;/
17/ vltm;v;twu we;wnr} tcita&; &apvjci;/	18/ bOu vwvypm pwlulu aexivjci;/
19/ yuqc\r;omjci;/	20/ &nre;cuye;wi atmijrijci;/
21/ om , mvlclaom rom;pbO&&jci;/	22/ at;aq;í ouawmiouom&aombOu &&yiqijci;/
23/ c&;r\m;r\m;om;Eijci;? tpm;aumi;aumi;pm;Eijci;? Zraumi;aumi;cpm;jci;/	24/ vltzJtpn;u yr aumi;reom , mapvjci;/
25/ oipwlulua e&mav;wpcwi vyaomtrav; wpc yiqixm;jci;/	26/ wxizew;Eirn tcitvr;r\m; yr &&jci;/
27/ ap\;&u;aom ypn;r\m;u yiqijci;/	28/ rr , lunc\utwu &ywnajymqjci;? rr , lunc\uu jzea0jci;/
29/ rru , u , lunr&jci;/	30/ tjcm;owtwu vtyojzpjci;? ta&;ygojzpjci;/
31/ rbaumi;wpa , mujzpjci;/	32/ rbEi ququa&;aumi;rejci;/
33/ tjcm;olawtay: qaqmiEiaom ½y&n&jci;/	34/ pw"mwrmaluumjci;? peac:ru &iqijci;Ei ½e;ueazmuxu jci;/
35/ b&m;&c;jci;? w&m;xijci;? 0wjyljci;wu tcseay;vyaqmijci;/	36/ tjcm;olwu tcseue vltyiye;cí tvum;ulnjci;/
37/ ab;ui;vlclaom yw0e;u\ir\; &xm;jci;/	38/ tx;y*lv ten;i , \ c\pcijci;u c&jci;/
39/ tjcm;olr\m;\ , lunru c&jci;/	40/ tajymEitvy noltjzp tr\m;\ totrwjyljci;c&ol wpa , mujzpjci;/

vyie;r\m;

pwez;r\m; ppwr;? tyi; 2

1/ tyi; 1 wi oia&;c\ , xm;caom 5 c\uEi uunonpwez;r\m;u &maz ygl ppwr;t& rnon pwez; 5 &yu oitwu ta&;ygq; jzpoen;/

2/ atmuyg ar;ce;r\m;u aq;aE;yg/

u/ oi\ y*vu pwez;r\m;Ei ywouí toptqe;jzpaer\m;u awl&&ygovn;/ awl&ygu tb , aumi awl&&oen;/ rawlygu vn; tb , alumi xo , q&oen;/

c/ oi\ pwez;r\m;u taxmu ty jzpap&etwu oitaejzi aep0 rnont&mwu vyaqmiygoen;/

3/ Epa , muwpwaomvn;aumi;? tzJvuaomvn;aumi; wpzu pmrsuEmwi azmjyxm;aom ar;ce;r\m;u aq;aE;yg/

pwez;rsm;ppwr;? tyi; 2 - u|Ef\ pwez;xm;rawwu bmv

eyg;wpf0	pwez;	pwez;rsm;t"dyÜm,fzGifhqdkcsu
1? 11? 33	cspp&maumi;jci;	tjcm;olrsm;\ cspcirfuc&jci;Ei rr\ ½y&nu oabmusjci;/
2? 9	ynma&;	toynmjrirm;atmi Bul;pm; tm;xwjci;/
3? 39	wnfuaIjzmirwr	rrreueon?aumi;reon [,lunaom rwpn;rs0;wu ww usus vuemusio;jci;/ rr ,lunc\u? rrpwez;rsm;Ei qeusiaom t&mwu v;0rvyjci;/
4? 24	wuuE;lum;aom Eiiom; jzpjci;	oiuiwiu tajymi;tvu zew;Eipr;? Eiiom;wpa ,mu taejzi tcita&;Ei wm0ersm;u uipusio;Eipr;&alumi; ,lunjci;/
5? 12? 30? 38	cspcilu iemwwjci;	u ,Ei e;pyolrsm;u cspcijci;Ei wez;xm;wwjci;? xolrsm; \ cspcirEi wez;xm;ru jyevn&&jci;/
6? 29	u ,yi t&ntcsi;jyn0o jzpjci;	rrpr;&nu twwEiq;jznqn;í tvm;tvm&olwp0;jzpjci;/
7	obm0u wez;xm; cpwwjci;	obm0\ ta&;ygru ojrií obm0tvu aysm0icpm;wwjci;/
8? 16? 20? 26	&nre;cu jyi;jyjci; ly;ajrmu atmijrijci;	သတ္တိရှိရှိနှင့် ပင်ပင်ပန်းပန်း ကြိုးစားအားထုတ်လုပ်ရသော အလုပ်တစ်ခုခုကို ly;ajrmuatmijriatmi vyvaom qEjyi;jyjci;/
10? 36	oem;u½PmEi &ua&m ay;ur;r&jci;	olwpyg;w\ qi;&'uwu pmemem;vnly; x'ursm; twwEiq; avsmyg;atmi ulnvpw&jci;/
13? 37	use;rma&;	pwa&mu , yg oepr;use;rmjci;? rr \ u , pwEpyg;use;rmrtwu pwcsr;omjci;/
14? 35	bmoma&;pwxuoejci;	bmoma&; ,lunr pwtm;xuoejci;/
15? 21? 31? 32	ချစ်ခြင်းမေတ္တာ၊ မိသားစုဘဝ	rom;pEi rwaqoli , ci;rsm; tay: &i;E;aE;ax;r&jci;/
17	we;wnfrr	vwi;we;wququrEi tcitvr;rsm;&&jci;/
18	u ,wi vwvypmq;jzw vyuiwwjci;	olwpyg; tay: trtcui;ui;jzi vwvypmaw;ac:?a&;cs ,? vyui wwjci;/
19? 25? 27	aiaiu;cr;omjci;? ajyvnjci; wnwnfirir&jci;	Opm"eu ,0ralumi rru ,u tm;&auseyr&jci;/ aiaiu;OpmEi ywouí zvr&on [cpm;&jci;/
22? 23	tye;ajztem; ,jci;? c&;omjci;	tm;vycersm;u tjyntOtem; ,cpm;jci;Ei topt qe;rsm;u p;pr; &mazEion tcitvr;rsm;&jci;/
28	သတ္တိရှိခြင်း	alumu&Ur?ab;tE&m ,Ei tcutc twm;tq;rsm;u ,lunr tjynjzi &iqiEipr;&jci;/
34	pw"mwiucir	tcutcpeac:rirsm;Ei us½;rirsm;u ausmvm;ly; rr&nre;cuye;wi qa&muatmi quvu Bul;pm;Eipr;&jci;/
40	ajzmirwreuejci;	½;om;rEi ,lunav;pm;c&r&jci;/

u/ oi\ u ,yipwez;rsm;Ei ywouí rnon tcsutvutopwu &mazawl&coen;/

c/ oi\ pwez;rsm;u taxmutyjzpap&etwu oitaejziaep0 rnontmwu vyaqmiygoen;/

*/ oiEi oitzU0iwlum;wi rnoaom pwez;rsm;u wnf í rnoaom pwez;rsm;u ujym;jcm;em;r &ygoen;/

C/ oi\ pwez;xm;rrsm;Ei oitzU0iwp0;0; \ pwez;xm;rwlum; y#yujzpapEiaom tajctaewp&yu p0;pm;lunyg/

i/ y#yuwp&ytwi; oi\ pwez;rsm;Ei oivltzUtpn;\ pwez;rsm;u em;vn&erm tb ,alumi ta&;Bu;&oen;/

p/ oi\ pwez;wpccu pevwvaom? or[w ajymi;vvaom qE&ygovm;/ xo jyivyrnqygu oirno cpm;&nen;/

jrerma&;&m - bmoma&; ven;p tcit a&;rsm;Ei ywouaom y#yursm;

လူနည်းစု ဘာသာဝင်များသည် ၎င်းတို့ ယုံကြည်ကိုးကွယ်ရာ ဘာသာရေးအဆောက်အအုံများ၊ နေရာများကို ဆောက်လုပ်ရေး၊ xe;or;a&;wEi ywoui tcutcJukav&on/ tx;ojzi tzJUtpn;Ei aiaJu;aemuctitm; r&Iuaom au;vua'orsm;wi xuoaom tcutcrsm; yí &wwluon/ e,lrfUwplrfU \ [ELtoi;t0i;wpcwi jzpym;c aom jzp&ywpcu Oyrm ,Eiygon/

1969 cEp umvu lrfUwplrfUwi jzpym;caom r;avmiralumi taqmut0;rsm;pm ysup;con/ [EL ဘာသာဝင်များအတွက် ကံကောင်းခဲ့သည့်အချက်မှာ ၎င်းတို့၏ ဘုရားကျောင်းတစ်ကျောင်း ကျန်ခဲ့ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ သို့သော် မီးလောင်မှု jzpym;cly;aemuwi tp;&on tqae&mwi taqmut0;oprsm; aqmuvy&e e,ajrwpcv;u &i;vi;a&; vyaqmi&m tqyg [ELb&m;aumi;uvn; lzlcszuq;con/ b&m;aumi;topwpc aqmuvyEi&etwu ajrae&mwpcay;rn [[ELbmom0irsm;u tp;&u uway;con/

oaom [ELbmom0irsm;rm b&m;aumi;topaqmuvy&etwu ajrae&m r&&cluay/ tp;&wm0e&olrsm;u လည်း အဆိုပါ သဘောတူညီမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ၎င်းတို့တွင် တရားဝင်မှတ်တမ်းများ မရှိဟု ပြောလာသည်။ ထို့ကြောင့် ဟိန္ဒူဘာသာဝင်အချို့က b&m;aumi;topaqmuvyEi&e ajrae&mrsm; vLuaomvn; b&m;aumi;aqmuvyciu tp;&u y,csccon/

x[ELtoi;t0i;on b&m;aumi;top aqmuvyEia&;twu 1969 uwn;u tBurBur Bul;pm;vmcaomvn; tBurBur y,cscc&aomalumi [ELbmom0itrsm;p rcr&yEi jzpcluon/ tcsdUuvn; aemurdS;qursm;twu bmoma&; ,lunritar vuqiur;Eirn ae&mwpc r&awmrnu p;&ryyeaelu&ayon/

Source: Unpublished report, Independent Researcher

1/ b&m;aumi;u tb,alumi pwez;qi&m y#yuu jzpay:apcoen;/

2/ tp;&xm;&aom pwez;rsm;on [ELbmom0iwxm;&aom pwez;rsm;Ei ujym;jcm;em;rl &ygovm;/ tp;& wi rnoaom pwez;rsm; xm;&oen;/

3/ typwpp \ pwez;rsm;u tjcm;typwpp \ pwez;rsm;xu ta&;ygon [xijri ,Iqaeaomalumi tqyg y#yursm; ay:aygvuaejci; jzpon [qEiygovm;/

aq;aE;csu

1/ vwp0;\ 0aoo o½yvuPmu xo\ pwez;rsm;tay: oua&mur &ygovm;/ xpwez;rsm;uvn; 0aoooo½yvuPmtay: oua&mur &ygovm;/

2/ vwpa,mu \ vtycursm;Ei pwez;wrm rnuo quE,aeygoen;/ pwez;Eitn aexici r&jci;on vtycu rjyn0jci;[qEiygovm;/

3/ pwez;qi&m y#yursm;on jzpavjzpxrsm;on[xiygovm;/ tb,alumi xioen; or[w rxioen;/

4/ pwez;qi&m y#yursm;on jzpavjzpx&y; ajz&i;& v,uon[xiygovm;/

5/ oi\ u,yitawGUtBuHxr pwez;qi&m y#yu jzp&ywpcu azmxwjyyg/ tqyg y#yutm; ajz&i;Eicjci;&? r&uvn; &i;vi; aq;aEGjyyg/

jyevnoa;oycsu

1/ rr\ u,yipwez;rsm;Ei e;pyon &y&mtoi;t0i;\ pwez;rsm; talumi; p0;pm;unyg/ vrtoi;t0i; qonrm rrpmoiaumi;vn; jzpEiov? &m? rom;p? tzJUtpn;wvn; jzpEion/ rrpwez;rsm;Ei &y&mtoi;t0i; pwez;wlum; y#yursm; &aeygovm;/ &onqygu rnuo &aeoen;/ r&[qyguvn; tb,alumi r&&oen;/

2/ oib0wi oitm; pwez;rsm; oiUum;ay;corsm;xwi rnowu ta&;ygq; ဖြစ်မည်နည်း။ ၎င်းတို့က သင့်အား အဆိုပါ စံတန်ဖိုးများကို မည်ကဲ့သို့ သင်ကြားပေးခဲ့သနည်း။

▲ vwpa , mu \ usm;? r jzpwnron¤i;w\ v tycsu? pwez ;E0aoooo½yw tayn oo u a&mu r& oen ;/

4.5 - v t ycsu rsm;? pwez;rsm;? 0aoo o½y vuPmEi usm;?r jzprqi&m y#yu rsm;

usm;? r jzpr\on v\om;w\ 0aoo o½yvuPmwi tajcct usq; tpwtyi; wp&y jzpon/ u\Eywon 0wpm;qi , iryp? qyiyp? u , [e t r t &m ပုံစံတို့မှတစ်ဆင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ ကျား၊ မ ဖြစ်မှု သရုပ်လက္ခဏာကို ပြသလေ့ရှိသည်။ ၎င်းတို့သည် v t c si;c si; \u n\u on tcg yxrq;jri&on tjci; t&mrsm;vn; jzpon/ u\Eyw \ usm;? r jzpr u talumu t&Ur& yi v i;pm jyojci;on u\Eyw \ 0aoo o½yvuPmu wppwwpyi; azmusL;jyojci;v n; jzpon/ usm;? r jzpr 0aoo o½yvuPmu tjyn t0 jyocir&jci;on y#yuu jzpym;apEi ygon/ talumi;rm 0aoo o½yvuPm [on v\om;v tycsu \ wppw wpyi; jzpaeaomalumi jzpon/

usm;? r jzpr 0aoo o½yvuPmrsm; tay: r\wn\y; ta&;ay; wez;xm;r\v n; ကွာခြားလေ့ရှိသည်။ အဖကြီးစိုးအုပ်ချုပ်သောလူမှုစနစ် (Patriarchy) wi trs\;om;w\ tawU t\u\? v\rb0Ei tce;u@won trs\;or;w\ tce;u@xuyí ta&;yg \uon [,\unvucxm;\uon/ tz\u;p;tycs\yaom v t zU tpn;rsm;wi trs\;or;rsm; t m; v t zU tpn;acgi;aqmirsm;? q;jzwcsucci t m P m&o\rsm; မဖြစ်အောင် တားဆီးထားလေ့ရှိသည်။ လိင်ခွဲခြားမှုဝါဒဟူသည် လိင်တစ်ခု (အများအားဖြင့်

t\u\oice;pm

1/ usm;? r qi&m tce;u@ owrwcsucrsm;u vuem u\ioç;jci; r&aom v\rsm; t m; oi v\r t oi;t0i;u rno quqlUoen;/

2/ oi v\r t oi;t0i;r v\rsm;pwon a , musm;Ei re;rwu we;wnr\ jzpoion[xi\ri , q \uygovm;/ oi taejzi aum rno xi\rioen;/

ယောက်ျား) က အခြားလိင်တစ်ခု (အမျိုးအားဖြင့် မိန်းမ) ထက် သဘာဝအရ သာလွန်
jrijrwon[í ,lunvucxm;aom0g' jzpon/ ,i;uo um;? r ujym;rEi
ywoui xm;&aom pwez;rsm;on wp0;c;i;vy*lv tqi? rom;ptqiEi
vl tzUtpn; tqitx y#yursm; &vmapEiygon/

vl tzUtpn;wi yg0iaqmi&ujci;on vlom;vtycsuwpc jzpon/ yg0i
aqmi&urEi ywoui um;? r ujym;rqi&m y#yursm;rm tjzprsm;av&
on/ tzJu;p; tycsyaom vlrpepEi vicjcm;a&;0g'won trsl;or;
Ei trsl;om;w\ ½yyi;qi&m use;rma&;Ei pwyi;qi&m use;rma&;
wtay: oua&mur &apEiygon/ 0yrm - vl tzUtpn;wpcu
a,mu sm;rsm;on re;rwu 0pu tm;jziaum? um,u
tm;jziyg tjypay;ci&on[,lunvucxm;onq
လျှင် ၎င်းသည် မိန်းမတို့၏ လိုအပ်ချက်ကို
rjznqn;Ei&e wm;q;xm;jci; jzpon/ tqyg
tajctaewi um;? r ujym;rlu@u tlur;zurlu
jzpym;apEion/ tjcm;wpzuwivn;a,mu sm;av;rsm;
ကို ၎င်းကြွေးခွင့်မရှိဟု ပိတ်ပင်ထားခြင်းသည် ၎င်းတို့၏ ခံစားချက်
xwazmjyoci vtycsuu rjznqn;Eiatmi wm;q;
vujci;yi jzpon/

ကျား၊ မ ဆိုင်ရာ အခန်းကဏ္ဍ သတ်မှတ်ချက်များသည် ယောက်ျားနှင့် မိန်းမတို့အား ၎င်းတို့၏
vtycsursm; jznqn;cir&atmi wm;q;av &luon/

avhusifhcef;

u/ tou&i&ywnr
c/ vlcr
ဂ။ ချစ်ခြင်းမေတ္တာ
C/ totjriu,0jci;
i/ y;aygi;yg0iaqmi&u jci;
p/ tye;ajztem;,jci;
q/ xwazmjyojci;
Z/ u,yi0aoo o½yvuPm
p/ vwvypm&ywn aqmi&uyicijci;

atmuwi azmjyay;xm;aom um;? r jzpr u@qi&m y#yu 0yrmjzp&yrm;u rjznqn;Eiaom vom;vtycsursm;Ei reuepm wpyjyyg/ y#yuwp&y wi vtycsuwprsl;wn;ru wpyEiygon/

1/ vi,wp0;on tm;upm;wi rx;cleralumi twe;azmrsm;\ tEiusi Eypujci;u c&on/

0yrm - p?q

2/ q&m0ermsm;on ciye;on\ cijycsurygvli trsl;or;wtm; rom;p prue;qi&m owi;tcsu tvursm; ay;&e jii;qewwluon/

3/ zciwp0;on or;jzpo tm; tjcm;lrlwplrlo om;a&mu í ynmoilum; jci;u cirjylacs/

4/ zciwp0;on ruse;rmaom om;or;rm;u jylp&e tvycir jyeom; aomalumi tvyxwc&on/

5/ q&mron viwcspo[,q&aom aumi;om;wp0;u tjypay;on/

6/ pmoiaumi;on aumi;om;rm;twu tromrsm; pp0ray;xm;ay/

7/ aumiav;wpa,muon &n;pm;aumirav;u a,mu sm;av; oi,csi; wp0;Ei pum;ajymaeonu jrivu&aomtcg aumirav;tm; vuu vrcsl;í atm[pur;arni;on/

8/ trsl;or;rm;tm; bmoma&; tcr;tem; yrsm;wi yg0ijci; rjyl&e wm;jrp ywyixm;on/

vyie;rsm;

,c vyaqmi&e u@wi um;? r jzpwnr rwluaomorm;on we;w nrlrEi ywoui rwujym;aom tawltlurm; &uvrrnu oi awlul &ayvrrn/ oiwe;q&m\ nelum;cutwi; vuemvyaqmiyg/

jrerma&;&m - tcitaX;qi&m wu‹uvy&m;orm; tou tE&m, lcr;ajcmuc&jci;

2011 cEp jyKjyiajymi;va&;rsm; pwivmcly;aemuyi; jrermEiiwi tr<;or;tzUtpn; trsm;tjym; ay:aygu vmcon/ tqyg tzUtpn;rsm;on usm;? r we;wnrlsa&;? tr<;or;tcita&; umu, ay;a&;Ei tr<;or;wtwu q;jzwcu crwEir tcitvr;rsm; &&a&;wtwu awmi;qvy&m;rrsm; vyaqmivmcon/

2015 cEp arvwi t&yzuvrtzUtpn; 100 ausmu tjii;ym;z,&m r<;apmiOya'u ueuuaom aluumcsuwpapmixwjyecon/ tqyg Oya'u A'bmom0i tr<;or;rsm;Ei A'bmom0i r[waom tr<;om;wlum; vuxyxr;jrm;ru ueowywyixm;on/ tqyg Oya'wi bmomrworsm;lum; vuxyxrjrm;jci;u wm;jrpaomOya'? wpviwpr, m;pepu usio;&e jy|me;xm;aomOya'? bmomu;ajymi;jci;u ueowxm;aomOya'? uav;ar;zm;ru ueowaomOya'rsm; yg0ion/

y#;vu[eon tr<;or;ta&; wu‹uvy&m;aom pma&;q&mrwpO; jzpon/]]'Oya'awu tr<;or;awu t"u yprwxm;wm/ tr<;or;awu bmalumi Epouole vuxyxr;jrm;ci r&&rmv/ jrermtr<;or;aw[m u,yiq;jzwcu czawmi vavmuwtoÓP r&b;v tp;&u qvciwmvm;}} [oru ajymon/

a&Uaewp0;jzpo ဒေါ်ခင်ခင်မြင့်က တစ်လင်တစ်မယားစနစ်ဥပဒေ (ဇနီးတစ်ဦးထက် ပိုယူခြင်းကို တားမြစ်ထားသော ဥပဒေ) u Oya'aumi;wp&y jzpon[qon/ oaom]]'Oya'u tr<;or;tcita&;twu wu,lcr;ajcmur wp&yy/ tr<;or;aw&U um&i;jywpa&; awmi;qciu ueowywyixm;w,/ a,musm;awom loZmvr;w vtzUtpn;r<;rm ဒီဥပဒေဟာ ပြဿနာကြီးတစ်ခုပါပဲ။" ဟုလည်း ပြောဆိုသွားသည်။

tqyg Oya'u vlo&ilum; qeusiueuuaom wu‹uvy&m;orsm;rm ze;rvn;aumi;? tevi;ruaqcr vn;aumi; trnrooorsm;\ en;tr<;r<;jzi tlur;zulcr;ajcmurrsm;u clu&on/

atmif;ri;သည် လူ့အခွင့်အရေး လှုပ်ရှားတက်ကြွသူတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည်လည်း ဘာသာမတူသူများကြား လက်ထပ်xr;jrm;jci;qi&m Oya'lur;tm; qeusiwucujci;u &yweay;&e ruaqcrwpqi lcr;ajcmuajymqcc&on/

]]wcsU ruaqcawq&i ri; 'twu aemiw&ap&r,/ 'uprm ri;vyaewmawu &ywe;u&y/ quvy aer, q&i jzpvmr, tu;qutwuorsm;u tq;rqelpojzi a&;xm;w,A}}[olu ajymlum;con/

ucilir;cr;a&;ue&ur tr<;or;tcita&; vy&m;wu‹uo rce*mu vn; ,cuo ajymlum;on/]] owu ze;qulY; ajymw,/ ei rEav;u vm&&ivmlun? igwe awUvuawm aozom jyixm;w/}}

Rainfall Gender Study Group u wnaxmio a':Zirmatmiက ၎င်း၏ ဖုန်းတွင်လည်း ဗိုက်ဘာ (Viber) rwpqi npnr;pm qqxm;aom ruaqcrsm; 0ivmon[qon/]]tr<;zuoawu owypr,}} [aom trnjzi zUxm;on Viber Group wpc &on[vn; oru ajymon/

tqyg lcr;ajcmurrsm; taluni; &Xmeoom;a&mu owi;y wilum;caomvn; rnon wjyeaqmi&urr<;r&c[lcr;ajcmuc&aom wu‹uvy&m;orsm;u qon/

Source: Adapted from Turning Disasters into Peacemaking Opportunities, World Watch Institute, State of the World, 2006; and Natural Resources and Conflict, the United Nations Department of Political Affairs and United Nations Environment Programme, 2015.

1/ r<;apmiOya'on tr<;or;w\ rnon vtycsursm;u rjznqn;Ei&e ywyixm;oen;/
2/ wu‹uvy&m;orsm;on rnoaom pwez;rsm;u uipxm;luoen;/
3/ lcr;ajcmuorsm;uvn; rnoaom pwez;rsm;u uipxm;luoen;/
4/ azmjycaom y#yuon vtycsuqi&my#yuvm; or[w pwez;rsm;qi&m y#yuvm; or[w 0aoo o½yvuPmqi&m y#yuvm; qonu taluni;jycsuEiwu cjcm;qe;ppjyyg/

1/ oivrtoi;t0i;wi usm;? r qi&m y#yurm; rnr tjzprsm;oen;/
2/ usm; r qi&m y#yurm;on tjcm;aom y#yuyprsm;uo jyi;xeon tajctaewi &aeon[oi,qygovm;/ tb,alumi ,qoen; or[w r,qygoen;/
3/ oivrtoi;t0i;twi;r usm;? r qi&m y#yurm;u tjyoabm yr aqmivmatmi rno vyaqmiEiygoen;/

aq;aE;cu

e*;cly

ti'e;&m;Eii\ tmac;y#yutalumi; jzp&yavvmc;uu zwl½dy; ay;xm; aom ar;ce;rm;u ajzqygl

jzp&yav vmc;ud

ti'e;&m;Eii tmac;a'or tlur;zuy#yursm;

ti'e;&m;\ tmac;tx;tycly a&;a'oon 29 Eplum tlur;zuy#yursm; jzpym;cly; [vqiuem;vnr စာချွန်လွှာ (Helsinki Memorandum of Understanding) vurwa&;x;Eicaom 2005 cEp lo*wvwir tq;owom;con/ tqyg y#yualumi cere;ajc vlaygi; 15000 ce aoausc&ly; 1.6 oe;ce ae&ypecm xuajy;c&on/

tmac;a'oon rvuma&vwlum; \ 0iaygua e&m wpcvn;jzply; urmay:wi jzwoe;om;vnr trm;q;aom ueo , a&alumi;vr; ae&mwpcvn; jzpon/ a&eEi obm0"mwaillu , 0aomae&mjzpaomvn; y#yursm;pmalumi tmac;jynolwon tqyg a&eEi obm0"mwaila&mi;cjci;r &&on tul; tjrwrsm;u cpm;cir&oavmue;yg; jzpae on/

tmac;vrl;won 'wcu vepepu 41 Eplum awmvewucuclluly; 'wcu ve umv twi;wi u , yi vwvya&;u xe;or;Eicon/ xori;alumi;u tmac;vrl;wtwu Zmwrmewp&yvn;jzpon/ ti'e;&m;A [အစိုးရနှင့် စစ်တပ်က အာချေးဒေသကို ထိန်းချုပ်ရန် ကြိုးပမ်းလာချိန်တွင် အာချေးလွတ်မြောက်ရေးလှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့ (GAM) on tmac; vwvya&;twu wuy0icon/

အစ္စလာမ်ဘာသာသည် အင်ဒိုနီးရှားတွင် အများစု ကိုးကွယ်ရာဘာသာ ဖြစ်သည်။ အာချေးလူမျိုးတို့က ၎င်းတို့၏ အစ္စလာမ်ဘာသာ u;u , usio;rEi tpvmrtoi;t0i;on ti'e;&m;Eii tpvmrbmom xe;um;r\ rvZpjrp jzpon[,lun xm;luon/ rrwonom ti'e;&m;Eii\ yxrq; rwqvirsm; jzpon[,lunxm;luon/ ti'e;&m;o 'wcw a&murvmru tmac;a'oon ta&llawmitm& yxrq; rwqvi ri;Eii\ tpwtyi;wp&y jzpcon/ y#yu umvrsm; twi;u tmac;vwajrmua&;vly&m;rltzllu bmoma&;vwvyrlqi&m vly&m;rltzll [lí ac:clluly; tqyg tzll\ acgi;aqmiyi;rsm;uvn; xywe;bmoma&;acgi;aqmirsm; jzpjci;alumi vlxav;pm;axmucru &&con/

y#yutwi; tmac;vwajrmua&;wyzll0i a , musm;axmiaygi;rsm;pm aoq;con/ q;yg;om;aom wyzll0irsm; \ Ze;r , m;rsm;Ei Errsm;twu tE&m , ua&muapcon/ awmvewucuo ciye;onrsm;u yy;caom twu use&porsm; uvn; tlur;zuorm;rsm; tjzp owrwcc&ly; n0;ye;Eypujci;? t"rjyluijci;Ei owjzwowo ijci;rsm; cc&on/

2004 cEp tmac;a'owi qemruyab;alumi tr;l;or;Ei uav;trsm;pygaom vlaygi; 131000 ausm သေကျေခဲ့ပြီး ဒေသတွင်း အခြေခံအဆောက်အအုံများစွာ ထိခိုက်ပျက်စီးခဲ့သည်။ ထိုနောက်ပိုင်းတွင် အာချေးလွတ်မြောက်ရေးတပ်ဖွဲ့ (GAM) Ei ti'e;&m;tp;&wlum;wivn; llir;cr;a&;pmclly clyqEicon/ llir;cr;a&;pmclyalumi y#yursm; clylir;cly; tmac;wvn; u , yi tyclyciEi a'owi; obm0o , Zmwrsm; prxe;clyciw &&con/ 2012 wi tmac;on a'oacgi;aqmiyi;rsm; a&;c; , &etwu a&;aumuy usi;yEicon/

tmac;Ei ti'e;&m;tp;&wlum;clyqcaom llir;cr;a&;pmclyt& tmac;wtaejzi rrwpwlulu u , yi ဥပဒေများ ရွေးချယ်နိုင်ခွင့်ရသောအခါ ရှရီယာဥပဒေ (အစ္စလာမ်ဘာသာရေးဥပဒေ) ကို ပြဋ္ဌာန်းကျင့်သုံးခဲ့သည်။ ၂၀၀၉ ခုနှစ်တွင် ဒေသတွင်း zllzl;a&;e , y , tm;v;ü tr;l;or;u , pm;v , 30 &mciEe; &&rn [aom 0ya'u jy|me;Eicon/ tqyg 0ya'\ &n& , csurm tr;l;or;rsm;tm; tcitvr;rsm;? yg0iaqmi&uEirEi we;wnrlaom vlaerlb0rsm; zew;ay;Eiap&e jzpon/

Source: Adapted from Turning Disasters into Peacemaking Opportunities, World Watch Institute, State of the World, 2006; and Natural Resources and Conflict, the United Nations Department of Political Affairs and United Nations Environment Programme,2015.

1/ txuyg jzp&yavvmc;ut& tmac;vrl;wwi rnon vtyc;ursm; &aecoen;/
2/ tmac;vrl;wwi rnon pwez;rsm; &aeon[oitaejzi re;qrygoen;/
3/ tmac;w\ 0aoo o½yvuPmon ti'e;&m;w\ 0aoo o½yvuPmEi rno ujym;oen;/
4/ y#yuu tr;l;or;Ei tr;l;om;wtay:oua&murrm rnuo jcm;em;oen;/ y#yuclylir;ly;aemuwivn; rno tajctae&oen;/